КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Массаш а мехкашкара пролетареш, вlашхlиттlа!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхечьарча Советан Министрий Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

1923 ШЕРА ДЕНЗ АРАДУВЛА

№ 52 (4589). ШИНАРДИ, 29 апрель, 1969 шу. Мах 2 кап.

ЮРТА БОАХАМА КЪАХЬЕГАМХОЙ! КЪОВСАМ ЛОАТТАБЕ БIАЬСТАН ЮХЬЕ КХАШКА ДУ БАЛХАШ ТIЕХ ДИКА ЧАКХДАХАР ДУХЬА. МАМОГГА ДУККХАГIА ДАККХА ЯПАТ, ДУЛХ, ШУРА, КХЬЙОПА ЮРТБОАХАМА ПРОДУКТАШ!

1969 шера 1 Май КПСС ЦК даьхна ТIекхайкхамаш.

А Х К А — спортивни ха

Йоассаенна физкультурни залаш — спортсменаш стадионашка, спортивни площадкашка арабаьхнаб. ХьатIаккаьчад ахка — спортсмений ха, кердача рекордий ха.

Шерра баьржаб вай республике физкультурни болам. ХIара колхозе, совхозе, йоккхача промышленни предприяте а шоай стадионаш, спортивни площадкаш.

Кхо шу гаргга ха я КПСС Центральни Комитетон Советски правительствай физически культурен спорта дIахо а дегIайоалаяра ле деларан белгалдаь. Цу хана депа Нохч-ГIалгIайчен физкультурни спортивни организацешка дукха къахьийтад керда спортсменаш кхебеш. Физически культура наькъа быта юкъенхухьаш.

ТIехь-тIехьагIа шерлух латт республика физкультуранний мугIараш. Кхо бIаь эзар гаргга спортсмен ва вайцига, хIаьта хIара шера кийчбу эзараш значкисташ, разряднинкаш, дукха мастерала кандидаташ, спорта мастераш.

Ерригсоюзни а дунен халкъаш та юкъерча а яхьашка дакъа лувш вай дикагIча мастераша. Цига доккхий толамаш а доахаш. Укх деношка беннха кхаъ хиннаб спорт дукхаезачарна. Олимпийски чемпионка Грозненски дешархоча Турищева Людмилас шоалагIа СССР гимнастикаш йола Кубок яьккхай. Спортсменка а цун тренера В. Расторопне а йоккха кечало я ва! Вай республика кхы дукхача спортсменаша — вIалтохаргах латараша, тяжелоатлеташа, велосипедисташа, боксераша дуккхача бехтекхамерча яхьашка дакха довттаду Нохч-ГIалгIайчен сий.

Республика промышленни предприятеши учреждениеши кIира шин ди мукъа а долаш белх бе яьлча дена дикагIа пайда вц спортивни площадкаех, стадионех. Цхьа а керда толамаш дахара, спорт дукхаезарий мугIараш шердара чIоагIа теркам тIабахийта беза спортивни организацей кулгалхошна, профсоюзни, комсомольски организацешна.

Республике дика бовзаш ба «Красный молот» завода, «Чечингстройтранса» объединении, Сунженски района «Победа» цIергIча колхоза, Грозненски района Цхьоалагlча пая цIергIча колхоза спортсменаш, физкультурни коллективаш.

Физкультурех спорти наха юкъе шерра йоаржаяра, спортсменаш мел эшачунца Iалатбаро, спортивни гIирсаш хьалдара партийни, профсоюзни, комсомольски организацешна, предприятей, боахама кулгалхоша йоакхо еча ниттта дика лел гIулакхаш.

Бакъда, массанахьа а нитта дац хьал. Дуккхача предприятешка, колхозашка, совхозашка вIашагIьтехкаш спортни секцеш, хIаьта йолчар а ясара болх бу. Царех а «Октябрьнефть» НПУ, цхьайолча школай, профессиональни техническа училищай физкультурни коллективаш.

Къаьстта теркам тIабахийта беза республика районашка спорт дегIайоалаяра. Цига Iалаьмате дукха ба спортивни гонзал карарзе безам бола кагийнахи мехкарийн. Масала, кIалтохаргах зата спортсменаш, футболисташ, тенаш кхунсараш, говрай хехкараш, кхьбала я гонза физкультурнаш кхебе йиш я Наьсарен, МалгIабика кхьча районашка. Лоамат районашка дукха нах ко рабоагIаргба альпинисташ хила безам болаш. Кертертерхаа за районни спортивни организацешна, колхозийн совхозийн кулгалхошна, партийни, профсоюзни, комсомольски организацешна цу гIулакха лерттIа йоакхо яр. Физкультурай спортах наха юкъе шерра пропаганда яр, спортивни гIирсаш хьалдара мел еша спортинвентарь, форма Iалашьяра, тренераш кийчбара лерттIа йоакхо яр. Лоаппа аьлча, къаьстта теркам тIабахийта беза физкультурни коллективий материально-технически база чIоагIъяра.

Физкультурай спортах мехулла дукхагIа мехчийн гIалгIайн мехкарий юкъеоара цIенхашта йоакхо е еза шоай лоамерча спортивни обществай кулгалхоша, тренераша, комсомольски организацешна.

Кхы а чIоагIдо деза гореда спортивни организацеша, цIх хазача спортсменаша, тренераша, юртахкарча физкультурникашта ду шефски новкъостал.

Воахаммй кулгалхоша, партийни, профсоюзни, комсомольски организацешна дала йоакхо е езаш гIулакх да колхозашка, совхозашка стадионаш, спортивни площадкаш тхьаьелга, инвентарь Iалашъелга.

Ахкам замалахьа промышленни предприятей болхлошта, студенташта, дешархошта спорт дукха мел езачоа шерра хьайнйаза хила еза спортивни площадкаш, стадионаш. Наха шоай мукъача хана лерттIа са лоIаргIалаш вIаштIехьбакха беза цар болх.

Укх ахкан дуккхача бехктокхамерча яхьашка дакъа лоацарга Нохч-ГIалгIайчен спортсменаш, В. И. Ленин вах 100 шу дизара котаденна накъабахара ахе бахьнача цар керда толамаш доахаргба.

Йоассаенна физкультурни залаш — стадионашка, спортивни площадкашка арабаьхнаб спортсменаш. ДIадолаленна спортивни ахка — кердача яхьай, рекордий ха.

КПСС ОБКОМЕ, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР МИНИСТРИЙ СОВЕТЕ, ОБЛСОВПРОФЕ

Я Х Ь Е КОТБАЬННАРАШТА — ЦIЕ БАЙРАКХАШ

1969 шера I-ча квартале хьайбай продукташ дукхагIа яхаран кийтъяран республика районашка лелаяьча социалистически яхьа итогашка а хьежа КПСС обкома бюрос, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совето, облсовпрофо сецам баьб:

Шалъа район (КПСС райкома секретарь нов. А. Ч. Осмаев, райисполкома председатель нов. М. В. Бастакаев, районни юрта боахама производственни управлени на, чальник нов. Л. Сайдаев) социалистически яхье котьъьнарг ларIIа а цунна нерара кара тела КПСС обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета, облсовпрофа ЦIе байракх ела а. Района колхозашки совхозашки Iалашдаьа юкъара доахан дебаделга, дIаяхача шера цу ханнаца даьккхачуд дукхагIа даьккхад дукха мурей. I-ча квартале лачкхьалкхента дулх доккара ялан 118 процент, шура йоккара ялан 105 процент, фуаш доккара ялан 106 процент кхочушъаьй, цхьацкадолча боахамашка 1968 шера I-ча кварталерчуд дукхагIа деxбаьб дулх даккхарга, шура яккхарга дIабоала нах.

ВIАШИ ЭКОНОМИЧЕСКИ НОВКЪОСТАЛ ДАРА СОВЕТА СЕССИ

26 апреле Москве. Болх дIаэо бир ВIаши Экономически новкъостал дара Совета сесси дакъа доацаш Болгаре Халкъа Республика, Венгерски Халкъа Республика, Германски Демократически Республика, Монгольски Халкъа Республика, Польски Халкъа Республика, Румыне Социалистически Республика, Советски Социалистически Республикай Союза, Чехословацки Социалистически Республика коммунистически болхлойн партей кулгалхой а правительствашта парте латтараш а болаш.

СЕПГ ЦК Хьалхарча секретара, ГДР Пачхаьлкхен совета Председатела В. Ульбрихта председатело а деш чакхьаьнна заседане хьаьна а Кьоне, массаа дIьатарро раьза а волаш тIеийцар дан повестке цьътача дешник йола решени.

Массаа раьза а волаш тIеийца «ВIаши Экономически новкъостал дара Совета XXIIIа къаьстта сессе хьакъехьара Коммюнике» нилатох ВIаши Экономически новкъостал дара Совета членаш долча мехкашна.

Цхьа болх чакхбаьннаб ВIаши Экономически новкъостал дара Совета сессе.

Дог тIаоча новкъосталца долча хьалехна, коллективизмаш деттагIален уйланца чакхбаьлар сессе болх. (ТАСС).

РЕЙД

КУЛГАШ ДIАКХАЧАЦ

ДIадахача шера Наьсарен районе гурахьа ца оахаш дисча эзар гектар хьалал долча лаьтах хIама ца эшаш ах «Октябра 40 шу» яхача совхоза дар. ХIанз аьха, чIаьддаь дада уж оIарг ма кхоачча дIаьта кхаш. Из болх укх бIаьста сиха чакхбаьккхар ну совхоза механизатораша.

Тхо цига хиначча дийнахь шоай 2440 гектар хула лаьтта яха а яьнна чулькхар шоллагIчен кхоалагIчен отделенен тракторашта.

Механизатораша оахам деча кьа ниита чьийгад хьаьхокх цар хьокхамаша.

Геттара кьаьна трактор а кхоалагIча отделене нов. Арчакова кулгалдеча бригадерча Хучиев Исропиле «ДТ-54». 1960 шера дена, цу тIа бу цо болх. Цунца 7—8 дийнахь 105 гектар лаьтта яхад Исропала.

Лаьтта оахача чIоагIа новкъостал ду «Беларусаша» а. Кодзоев Султанбека шийтунца 70 гектар аьхар 19 дийнахь. Шицца норма хул цох. Ниттта хьаьнаре къахкийгад цу трактористаша Келигов Мусаина, Беслана, кхмчар. Дийнахь а бус а из болх беш 50 соагIа трактор кипвай укхаза хIанзалца.

БIаьсти юхай юо культураш кIаноаш латт боахай. Горохах эбаь нел дIаоайнаб 100 гектара тIа. ДIайийна аьнний коартолаш. ХIанз сихбеана генараш дIадуш ба механизаторащ. Ший 200 гектаре тIа уж ДIадийна вазлича, хкоалагIча отделенерча звеньевойна Дзауров Бийсолтанна коакъестар яй вахар звеньевой Арчаков Деуд. Дааьха гIалат доапаш ба цо мий кхай тIа баь болх, тай техна сани ийса цу мутIараш. ДоагIаьча тайпара кIоарга дуждад фу.

ШоалагIча отделене бригаде долх тIо. Кхай тIа а хиина юкъе вена бригадир Евкуров Лохан мерча сиг вашар стане.

Еха а бохааза а цаI трактор беш вар. Шеар кхай тIа болх беш ер.

Селхана тохлии (делйа ха махнир чр из ахкаш) 70 гектара тIа дIадийнад оаха генараш. Лоаьа дIайийна кагда тхо юхаяса 160 гектар а, — ахаш нахьнараш тIара чьиар дIадоахар Беков Бесланех Дударов Iаьдаси.

Барг а ба сменин норма 14 гектар йоача хIара деша 20—30 гектара тIа дIадуш генараш хIаране.

Шаккка ца соваш болх беш яр цу отделенера хьаккIаш дIаех лаьтташ кайчду Албахов Юсапен Беков Садыханев махкаши дискаши тIехьа доля шш трактор а. Кхоана хьажкIаш дIае арабила безачарва 80 гектар лаьтта кийчдир цар цу дийнахь.

Лоацца аьлча, гуш дар ТIойЮртара механизатораш шоай дехкараш доахаш хоаа эттача хана хамбеш къаьхьаеш болга.

ДIададтча кIирандийнахь «Плиевский» совхозе дахар тхо. Конторa ерригача кабинетий нilарех чIегаш доахкар.

Пхьилекъоаний - Юрта йистте коартолаш дIаюош цхьа агрегат йоалар.

Сажалина тIехьа даьтта тIа а ца кхоачаш ядайсеча коартолий мугI бIарга а бейне, кулг лостадир оаха. ГIаш IотIавера тракторист Касиев Шиновха, йоккха коартол мекаца Iочу а тоIаеш.

— Сона хаи, кхъаза дукх иш ер, — йоах тракториста. Во лаьтта да ер.

Да а дар цу хана цо коартохаш дIайийнаб во кийчдаь лаьта. ХIаьта а дерига из а ланар беxе. КIезига кIоартагIа Iочу-гIоргIолаш сажалка кийсича коартолаш тIайоаддейсартьшцор. Шиноаххй гектараш кIезиагIа хула а...

ЙоагIаьа тайпара шор мугIерацна юкъера хиь ер цьалашхье 10 сантиметр, ноккхалда — 20, кхоалагIчана — 40. Цул соагIа цхьабочча вIоарга чу дIашира цхьа коартие пин, кхьсидь — йоакха цаI, боккхазахь — бай массел йола ших. Сажалкаин кийса регулировка ца яьси да из. ДIае саьча 20-ех 9 гектар коартта дIайийра.

Цу вай йоацача отделене бригаде долх тхо.

Кхиита юкъе гIолла дом-шкхийта тхоа дуьлаа йоагIа ийльтилтоалаш тIехьа а йолаш цхьа «Беларусь». Из ва совхоза центральни усадьбе аккумулятор дIайхьа воагIа БуракIалхарча отделенера тракторист Тоевев Махьмад.

Дукха тракторага латт стане. Бригадир а е учетчик а гуш вац. Юкъе цахи Iаьаьдаиу тхо трактористашка «Хьо хIана латт?» яхаш кетта.

ДТ-на юхе хьуна шн зIамига саг. Уж ба укх шера эгара хьалха трактора во лаьце «курсанташ». Ажигов Рамзан, Ажигов Къурейш. Цхьалкхьа гIоргахь муфта дискачи доагадаьла цар. ХIана цул фу дергаш ца хоаш хьуна, шоайла эгIазъух, вIашналуш. КхоалагIа ди да латта. Царех цаI мукъагIа опыт йолаш, из болх баь дика бовзаш хила аттагIа хургар. Нитта кхетамца балха дIэ-хьа кийсбаьбад укхаза механизатораш.

Цул лоаллца Iажагlа «ДТ-75» латт чархаьтта гIера гусеницаш а йоалеш. Махк болча овгIорахь норах пиджак хьал а алла кабина чу IийIе баьгIа Плиев ЖабраилЁалоеь Муси Iобаьлар. Уж а ба «курсанташ». Ира улла аьтта чарха латок хьацьоаш цар. Из дIачIоагIъе яха хIана йоацаш багIа уж.

— ХIана хьалхайн гидронoдшанх болх беш ах укхаз, — яхаш шаь «МТЗ»-ах кулгаш дет- ташт воал Доудбеков Беслан а.

Ниттте «толеш» латтаи кхы а цкъ «Беларусь» яр стане. уж тоаь цигаре дIа мица гIортье хоаш саг а вацар.

ЧIоагIа мааш яр укхаза трак- тораш кхидола балхаш доацаш 760 гектар кIа мажка баккхала уй; тахан-гхоана яхар сани кийчдаь даккха дезаш да хьажкIаш дIаюа 400 гектар лаьтта; хIанз а дIайийна кланза я мукхьа эрь горох.

ХIанз сакна мара техникех пайда ца эце хоаш дац цу совхоза Пхьилекъоаний - Юртарча отделене балхаш мара чакхдаргдa. Дукха лийаар тхо кхашка, бакъда отделене агроном Дабриев Руслан мара совхоза кулгалхоех а специалистех а саг бIарга воииар тхона.

ЧIоагIа раьза бац механизатораш шоашта кийчбеча кхачанна. Цох 35 капиг а доахкх.

— Цхьаза тхона дахьа духх хьалдаа йиш йоацаш хул, — яхаш душ трактористашка. ЧIоагIа эсаи лел совхозе кхашка боадкараш юкъе социалистически ях. Дукха бан шоан селхан мел болх баьб, фу даьккхад, тайп-тайпарча шоай балха норнаш, хьалха латтар малаа хоаш. Хьокхама агиташ яц, наха бахачара моральни, материальни безам совбаккхара дезаш хIама дац укхаза.

ХIанз сакна бехктокхаме бIаьсти енаи. Из ниттте хилариа кукха балхаш Iайяад кхашка. Цхьатарра чакхдаха деза уж. ХIаьта «Плиевский» совхозерабараш цу гIулакха сагота боацаига гуш да. Кхоана шоаш бехктокхаме бича совхоза кулгалхоша, массанахьа кулгаш дIакхачац тха, яхаш безмаза буаза гIертаргболга хов тхона. Цох пайла хургбац, хIанз уж балха оарцагIбаларга хьежжа мара хургдац цар гуралаа кхайкара чуцца бераг а.

«СЕРДАЛО» газета рейдови бригада: Э. ЙОГАТЫРЕВ — «Назрановский» совхоза шефер; И. КУЛБУЖЕВ — «Октябра 40 шу» яхача совхоза халкъа гIахьомамхой группа председатель; М. ЗАЛГИЕВ — гха собкор.

ЭСТОНСКИ ССР. Городе Выру хьалхьа Прибалтико йоккхагIа йола якча ю завод «Российски» нахча арахеца йоахенна. Шера 2300 тонн продукци арахена лаьрхIа а завод. ХIаьзарча балха ер, серте дакха йоача оборудованна кийчьай предприяти, технологически режим автоматизашь шийцьа.

СУРТА ТIА: Завода продукци — «Российски» нахча.

В. Горбунова сурт. ТАСС фотохроника.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР МЕХКАРИЙ ШОЛЛАГIЧА СЛЕТАГА

КПСС областной комитета, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета, Министрий Совета дег тIара а дIайха а моаршал ду мехкарий шоллагIча республикански слета доакъошхошна, хIаьта царга гIолла республика берригача къоначи кхалнахага а.

Вай хала парте XXIII-ча съезда решенеш бIубенна кхочушьеча, адамаш историчух сийлахь-доккхи дата В. И. Ленин ваь 100 шу дуза ди деаде кийча еча беагIаларча хана чакхйоал слет.

Лениа хьакхелача советски пачхьалкхено дани мукъабахар вай мехкара кхалнах. Цхьалкха моттиг яц социалистически обществе сана кхалнаха йоацо а гIуллакх а дем.

Сийлан доаккеха юбилейна накъабоахача Ленина орден лелачча Нохч-ГIалгIай АССР Автономии Советски Социалистически республика къахьегамхоша башха-дика къаьстама толамаш даьхад. 1969 шера хьалхарча квартала план тIехкхоачашъяй республика промышленносто. Алсамдуха юртбоахама продукци йоаккхиаге. Масса а овгIорахьара дегIаух социалистически культура, лаккху къахьегамхой вахара хьал. Уж толамаш доахача доакха дакъа лоацад вай республикарча кхалнахаи мехкараша.

Халкъа боахама тайп-тайпарча отраслешка къахьегаш а 135 эзар гаргга кхалсаг. Промышленносто болх бечарна юкъе 51 процент кхалнах ба, юрта боахамe — 41 процент, унахцIено дораеча — 83 процент, халкъа образование, торговле, общественни кхача кийчбечa — 70 процент гаргга.

Кхалнахех мехкарашех хьалара дакъа лоал общественни вахаре а. СССР, РСФСР Лакхехьарча Советий, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета депутат болаш я 76 кхалсаг, бил эзар соагIа кхалсаг я моттигерча Советий депутаталла хержа. ХIанз школашка, училищешка, техникумашка, вузашка дешаш я 150 эзар йоI.

Дегнаш ... В. И. Ленина. Советски ... кхоачашду шоай революционни декхар. Декхар совах латт аьлча, из латт мехкараша тIехьа тIайоагIача хана а вай республика бераш ... марксистско-ленински теори ..., уж идейно чIоагIа хила Iомабаларах, цар са кхетаи а дог лазаи а къахьегарах. Уж ниттта декхарийла ба советски патриотизма, пролетарски интернационализма дег тIера мутIечча хила, буржуазни идеологии дIайхача зами тIеIIадисача гIулакхийцеш мимар боацаш хила, шоай хьокхамцеш гIулакхаш коммунистически морала, прецтаьнечте нормаш чIоагIье.

КПСС областной комитет, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета, Министрий Совет хIаьта а республика мехкарий шоллагIча слете В. И. Ленин ваь 100 шу дизара даха надоатIа накъадахара, яхе шера алли хама хьалха ккоачанъяра лоаттабеча къовсаме къоначча кхалнахаи политически къахьегамех хоьйар кхы а йIаргIхиларах.

КПСС НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМ | НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР Лакхехьарча Совета Президиум | НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР Министрий Совет

КПСС ЦК-ай СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ

КПСС ЦК-ах СССР Министрий Советах наIсагIа леркIад дIадо йодиче хана, укх шера декх Iдо, советски бIуп нарадаш 7-ча ноябре — Сийлахь-доккхача Октябрески социалистически революци кIора шу массаа дуз мара ца оага.

ВIАШИ ЭКОНОМИЧЕСКИ НОВКЪОСТАЛ ДАРА СОВЕТА XXIII-ча КЪАЬСТТАЧА СЕССЕ ХЬАКЪЕХЬАРА КОММЮНИКЕ

ВIаши Экономически новкъостал дара Совета XXIII къаьстта сесси хилар 1969 ш. 23—26 апреле Москве.

Сессе балха юкъе дакъа лаьцар СЭВ-а членаш долча мехкий ераш юкъе а болаш йолча делегацеша:

Болгаре Халкъа Республикагара — БКП ЦК Хьалхара секретарь, НРБ Министрий Совета Председатель нов. Т. Живков (делегацена керте латтар), БКП ЦК Политбюро член, БКП ЦК секретарь нов. С. Тодоров, БКП ЦК Политбюро член, НРБ Министрий Совета Председатела заместитель, НРБ планироване Пачхьалкхен комитета председатель нов. Т. Цолов, БКП ЦК член, БКП ЦК планово-экономически отдела заведующи нов. С. Дылбоков, БКП ЦК член, СССР-ера НРБ посол нов. С. Гюров;

Венгерски Халкъа Республикагара — ВСРП ЦК Хьалхара секретарь нов. Я. Кадар (делегацена керте латтар), ВСРП ЦК Политбюро член, Венгерски революционни болхлой - ахархой правительства Председатель нов. Е. Фок, ВСРП ЦК Политбюро член, Венгерски революционни болхлой-ахархой правительства Председатела заместитель нов. А. Апро, ВСРП ЦК Политбюро член, ВСРП ЦК секретарь нов. Р. Ньерш, ВСРП ЦК член, СССР-ера ВНР посол нов. Й. Сипка;

Германски Демократически Республикагара — СЕПГ ЦК Хьалхара секретарь, ГДР Пачхьалкхен совета Председатель нов. В. Ульбрихт (делегацена керте латтар), СЕПГ ЦК Политбюро член, ГДР Министрий Совета Председатель нов. В. Штоф, СЕПГ ЦК Политбюро член, СЕПГ ЦК секретарь нов. Э. Хонеккер, СЕПГ ЦК Политбюро член, СЕПГ ЦК секретарь нов. Г. Миттаг, СЕПГ ЦК Политбюро членалла кандидат СЕПГ ЦК секретарь нов. Г. Аксен, СЕПГ ЦК членалла кандидат, ГДР Министрий Совета Председатела заместитель нов. Г. Вейс, СЕПГ ЦК член, ГДР Министрий Совета Председателе заместитель, ГДР Госплана председатель нов. Г. Шюрер, СЕПГ ЦК член, ГДР финансай министр нов З. Бём, йиззи белхахаш йола министр, СССР-ера ГДР посольства советник нов. Р. Любкендорф;

Монгольски Халкъа Республикагара — МНРП ЦК Хьалхара секретарь, МНР Министрий Совета Председатель нов. Ю. Цеденбал (делегацена керте латтар), МНРП ЦК Политбюро член, МНРП ЦК секретарь нов. Д. Молмжамц, МНРП ЦК член, МНР Министрий Совета Председатела заместитель нов. Д. Гомбожав, МНРП ЦК член, МНР Госплана председатела хьалхара заместитель нов. Д. Содном, МНР финансай министр нов. Н. Молом, МНРП ЦК член, СССР-ера МНР посол нов. Н. Лувсанчултем;

Польски Халкъа Республикагара — ПОРП ЦК Хьалхара секретарь нов. В. Гомулка (делегацена керте латтар), ПОРП ЦК Политбюро член, ПНР Министрий Совета Председатель нов. Ю. Циранкевич, ПОРП ЦК Политбюро член, ПОРП ЦК секретарь нов. Б. Ящук, ПОРП ЦК Политбюро членалла кандидат, ПНР Министрий Совета Председатела заместитель нов. П. Ярошевич, ПОРП ЦК член, ПНР Министрий Советерча планироване комитете председатель нов. Ю. Кулещ, ПОРП ЦК член, СССР-ера ПНР посол нов. Я. Пташинский;

Румыне Социалистически Республикагара — РКП ЦК Генеральни секретарь, СРР Пачхьалкхен Совета Председатель нов. Н. Чаушеску (делегацена керте латтар), РКП ЦК Исполкома Массаарча президиуме член, СРР Министрий Совета Председатель нов. И. Маурер, исполкома члени РКП ЦК секретарь, СРР Пачхьалкхен совета Председатела заместитель нов. М. Мэнеску, РКП ЦК Исполкома член, СРР Министрий Совета Председатела заместитель нов. Г. Рэдулеску, РКП ЦК исполкома член, СРР Пачхьалкхен планови комиссе председатель нов. М. Бергиану, РКП ЦК член, СССР-ера СРР посол нов. Т. Маринеску;

Советски Социалистически Республикай Союзагара — КПСС ЦК Генеральни секретарь нов. Л. И. Брежнев (делегацена керте латтар), КПСС ЦК Политбюро член, СССР Министрий Совета Председатель нов. А. Н. Косыгин, КПСС ЦК Политбюро член, КПСС ЦК секретарь нов. А. П. Кириленко, КПСС ЦК секретарь нов. К. Ф. Катушев, СССР Министрий Совета Председатела заместитель, СССР Госплана председатель нов. Н. К. Байбаков, СССР Министрий Совета Председатела заместитель нов. В. А. Кириллин, СССР Министрий Совета Председатела заместитель нов. М. А. Лесечко, КПСС ЦК отдела заведующи нов. К. В. Русаков;

Чехословацки Социалистически Республикагара — КПЧ ЦК Хьалхара секретарь нов. Г. Гусак (делегацена керте латтар), КПЧ ЦК Президиума член, ЧССР правительства Председатель нов. О. Черник, КПЧ ЦК секретарь нов. А. Индра, ЧССР правительства председатела заместитель нов. Ф. Гамоух, ЧССР планироване министр нов. Ф. Власак, СССР-ера ЧССР посол нов. В. Коуцкий.

Сессе балхаш дакъа лаьцар СЭВ-а секретара нов. Н. В. Фаддеев а.

ВIаши Экономически новкъостал дара Совета къаьстта сесси хьежар вIаши юкъе цхьана леладу экономически гIуллакхи дIахо дегIайоалалара проблемашка, баьхар мехкашкахой социализми коммунизми хьалъяра лехкараш талане долачандара дукха шоай низаш дукха кхоаче цхьатарра раьза а дийхар.

Коммунистически болхлойн партей кулгалхо СЭВ-а членаш долча мехкий къахьегамхошна оалаггара социально - экономически политически органашна вай. Iалашдаьа производство хьалдаха дегIаулага, илма, культура толлуга, халкъий вахара бoарий дикка лакхлуга. СЭВ-а членаш долча мехкашна боъоана чIоагIьенний хIоанарча материальни - технически дара тIа дегIаулаш йола халкъа боахама социалистически система.

Социалистически индустриализаци лерраргIа чакхъаьар, капиталистически системa тешнеа тIехйола боахам дегIаьхуваьара тешнам лакха халар, иккьача лелаху гIулакхаши вIаши цу новкъостал тIа-тIа чIоагIлуш хилар бахьан долаш СЭВ-а мехкий-членашна бIарчча хьанийцача Iаламаьре чIоагIа лакхтьай шоай индустриальни потенциал, хIаьта из чIоагIбу хIара мехка а ерригача социалистически садружества а низ, чIоагIъю дунен экономикана юкъера социалистически мехкий позицеш. Кердача серал совнохаш. СЭВ-а членаш долча мехкий халкъа боахам вIашагIа дегIаххуьаро, цар цхьана лелалоча гIулакхашта вежарашха болча пачхьалкхенашка йиш хилийтай цар экономически дегIахара боарийи белхалонаш дIахитте.

СЭВ-а членаш долча мехкий экономика сиха хьахьу хIара мехка халкъо шай кьаьнаш болаш дегIабоалабара, массе овгIорахьара цхьана лелаху гIулакхаш шерааара чIоагIдара духьа юкъа тIабехийтача низ цхьана чар к хеш, гIодохийтача пачхай дарда тIа. Цар вIаши лелаху экономически Iилма-технически бувзамаш вIашгIехьлоах пачхьалкхенашта юкъерча кердача тайпара долча гIулакхий принципий — социалистически интернационализма, бохьооча цхьатараарча боккьний, суверенитета кьаьшни хьашташи лархIара, вIаши гIойле хиларей новкъъестахца новкъостал дареи дарда тIа. Исторически опыто бокъонца баккьаьб ду марксистско-ленински принципий вахара нха.

СЭВ-а членаш долча мехкий коммунистически болхлойн партена шоай гIулакхаш коллективно творчески лелаляр, цар новкъосташа цхьана къахьегара лелашка цхьана хьовкоеш уж цхьана духьашши дикар бахьан лелаш кийч а я, практике чакхйоххаш я къахьегаш дунен халкъашта юкъе социалистически бехкара керттера принципаш, дами эргайоахаш толаш цхьана гIулакхаш лелалара формаши методаши. СЭВ-а членаш долча мехкашта юкъе чIоагIIея вIаши гIойле йолеи экономически бувзамаш вIаштIехьааара кертера средство а лоаргIаеш чIоагIьенний халкъа боахама плании координаци. ЕIоахьуге я производства специализаци кооперировани, шерлуш яй Iилманни техникаи дакъе цхьана лелаху гIулакхаш. Укх тIехьарча шераш Iилмани хьисане вIаштIехьлуваш да социалистически мехкий ведомствашта боахама организацеи юкъера айха бувзамаш, хIаьта ниттта опыти информаци дIа-юха ен цхьана лелаяча гIулакхий тайп-тайпарча доакъошка. Хабаза дегIаух вежарашха долча мехкашна арахьара тIедахаха лезача

(Чакхбаьккхар 3-ча оагIо тIа).

ИРАЗА НОВКЪА БІУБЕННА ГІА БОАХАШ

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР МЕХКАРИЙ ШОЛЛАГІЧА СЛЕТЕРА

— Нохч-ГІалгІай мехкарий шоллагІча слете гулйелла вай дикагІбоза мехкарий, промышленностан юрта боахамеш хьалха латтараш, интеллигенце викалаш, — боха доклад [illegible] ВЛКСМ Нохч-ГІалгІай обкома секретара А. Петраша. — Из хул советски халкъ, дерриге прогрессивни адамаш В. И. Ленин вакх 100 шу дизар дезле кийчаеш хиш. Вайн юбилейне хьахбегаме совгІаташ кийчдеш ба республика кагирхой.

Уж декхараш толамца кхочушдара комсомольски организацешна тайп-тайпарча формаех пайда эц: чаккйоах профессех дикагІвар белгамвоккха хьыш, лекцен зачеташ ю, комсомольски-кагирхой коллективашна хьх дедаю.

ХІанз вай республике цхьаккха моттиг яц маІоча наха нийсса кхалсаха болх ца беш. Массавелла йоздан в НГПЗ оператора Хорхина Людмилай, швейно-производствени объединение хІамаш тегачун Исаева Лидай, «Гипросельхозстрой» йоккагІйолча техника Лъянова Марема, «Малгобекнефть» НПУ оператора Попова Валентинай, Ведана района Орджоникидзе цІерагІча колхоза тхьамка кхедача комсомольско-кагирхой звено звеньевой Массаева Совдата, Гудермесски района слюдяной фабрика цІапальщица Межидова Хьавай цІераш.

— Шоана газеташ тІа нацеш а радио чу гІолло дувцаш а хеза хургда, — дІахо дувц докладчика, — «Тракторам тІа, комбайнам тІа хоьога, новкъостий», аьлча «Атагинский» совхоза кхалнаха республика берригача мехкарашка хьа кхайкарал. Цу совхозе кхалнаьха механизированни звено вІашагІйолла дахрІад.

Мехкарий деша ух механизаце училищашка, цар карерваю чоалхаш техника. Цхьабакъа, из кхайкарал республика ерригача районашна цхьатарра хьаллаелла ала йиш яц. Партен правительстван хьалхашка оттаеаъ из доархІама декхар кхочашдара чІоагІа теркам тІабахиъта беза комсомола комитеташа. МайрагІа хила мехкарий! Шун кулгашта в ногарта иж болча машинашта дойла де.

Кхалнаьха къахьегама лакха мах бу Дахьано. Айха вай республике а Советски Союза орденаш медалаш сийна 772 кхалнаг. Царна юкъе дукха ба производстве болх бераш, масала, Надтеречни района Ленина цІерагІча колхоза доярка Хажевова Раиса, «Ермоловский» кой доярка [illegible] совхоза дойрка Кайирова Яха, «Надтеречный» яхача [illegible] совхоза доярка Ахмарова Яхята.

ІІаьш мехкарий ба фермашта, бригадашта, звеньашта, отделенешта чоьте латташ. Царех дукхагІбараш шоай болх дукха безаш а дина беш и ба.

Вахьда, цхьйолча моттигашка ВЛКСМ комитеташа шІенаашта боххо мо кхалнах кулгал дина баллаш тІа хьежабора, уж къахьегама юкъбозара. Нах ца тоьаш бола ца беш стинюкаш латт Шалира района «Пищемаш» завода, [illegible] района «Электроинструмент» заводе.

Промышленни производствейн ортбахаме хьинаре дакъа лаца Іац кхалнах, цар дукха бу общественно-политически болх а. Вай республике хинача ухт тІехьерча хоржамашка 4022 кхалнаг моттигерча Советий депутатала хержай, е берригача депутатиц 45 процент.

Нохч-ГІалгІайчен кагирхой [illegible] «Советская Россия» колхоза бьиналдарии кхедечох Виситаева Валентинах, Иэккхача-АтагІавча болх бечи кагирхой [illegible]. Производственно-товарни контора оператора гІовчах Бавоева Олгах, комсомола кхебахо моттигера Советий [illegible] кхочуш [illegible].

Клубашка, библиотекашка болх беш, наха юкъе культура йоарржаш, художественни самодеятельность дегІаккуьаш 1094 йоІи кхалсаги я вай республике. Художественни самодеятельность дІашагІйоллача а цуй болх тоабеча а хьинаре дакъа лоац [illegible] гІалгІайн мехкараша.

Цул тІехьагІа докладчика белгалдаьккхар политически дешара системе мехкараша, кхалнаха дукха дакъа лоацыаг. Масала, уж цІамх дукхабарош пропагандисташ, агитаторш ба.

Советски района Итум-Кхале яхача лоаман юрта мехкараша-активисткаша политически атеистически знаменита пропаганда в шІагІара лекторий віашагІйеллай. Цуна верте латт комсомольски организацие секретарь, комсомола Нохч-ГІалгІай обкома член Исмаилова Тамара.

Цхьабакъа, дамчох кхочамбеба Іе йиш йолча дІа гІулакх. Цхьайолча комсомола райкомашка, кхалнаьха комиссеш лелара делаъа нохчийн гІалгІайн кхалнаха юкъера кхетама болх, уж шера чуесеп комсомола мутІерашка. Уже е еш де укх тайпара хІамы: цхьаболча школа выпускницашта юкъе комсомолкаш 30—40 процент мара бац.

Комсомола райкомашкарех [illegible] кхалнаьха комиссеш нертгІа йоаххо [illegible] берий учреждений бале. ХІьата кох ма дий производствен бытен кьонача [illegible] мара цуй къахьегама а совместни а хьинар хургІоацаьга. Кьонача дезалашта новкъостал доча, керда обрядаш ритуалаш лаьккхолдача а дегІаккхулача а лезаш дукха да комсомольски организацей, кхалнаьха комиссей.

Лакхерча юкъерчи деша заведеней, профессионально-технически образование училищай комсомольски организацешна деша кьовсам лоттабу деша багІичарие хІоарге а дина а знанеш [illegible] бара тІехьа, кагирхой Дахье [illegible] коммунистически кхетам боло а кхибара, [illegible] а машер боалаш хила тара тІехьа.

Республика лаккхерча дешара заведенешка и 7 эзар йоІ, хІьата юкъерча специальни дешара заведенешка — 6 эзар йоІ. Зоаран мехкарий ба [illegible] интеллигенце дешш.

Цхьабакъда, областной комсомольски организаци шІенашта вархІгІьаьли езаш гІулакх [illegible] ахар, цар [illegible] дешар. Масала, Наурски района аттагІиче хьаналанаш дешаш яр 26 нохчий йоІ, хІаьта [illegible] уж 700 яр.

Спортивно-уважениеш общество массовни болхо цхьабола опыт Іоальй республика. 63376 йоІ а спорта дакъа лоацаш. Царна юкъе я берригача мехка йоаза олимпийски чемпионка, спорта дуйеи хелкъашта юкъерча класса мастер Турищева Людмила, спорта мастер велосипедистка Бутенко Валентина, легкоатлет Сливяйкова Татьяна, спорта мастер летчица Пасуханова Лаила [illegible] дукхадбараш а.

ДІахо докладчика дуьи кхалнахаша коммунистически кхетам бахьра, дІахача заман тІехьадисача вота гІулакхашта дукьорат кьовсам лоаттабара, кхалнахьа къахьегама а политически а хьинар айлара [illegible] доархІаш болаш я.

Вай кагирхошта юкъе хІон а нийсну дина гІулакхаш [illegible] нах, регистраци ца еш саг йоалланна а майре йолаш а, 6—7 класс кхихача йоІаш [illegible]. Масала, Ачхой-Мартана района Катыр-Юртовски юкъерча школа дешархо Салмеева Зура дешар дІа а класса майре яхай, [illegible] школа дешархоша Ахматхановаси Кадыровася. Иштта дукха моттигаш нийслу мехкарий [illegible] майре ухаш а.

Цу тайпара [illegible] гІулакхаша тІегІертта кьовсам лоаттабе беш, царна духьала ала [illegible] ерриге общественность, дІахайта деза советски законаш техладерита вайна юкъе моттиг йоацаш. ХІьата шоай ираза доал дезе [illegible] шоаш а.

Къаьстта во Іаьдал да майре йодача кхалсагах урдув даккхар. Саги сий доадеш а во а гІулакх да из. ХІьата цхьаболча [illegible]. Гудермесски района Белоречье юрта бехаш ба ГабнукаевагІар (да цамогаш ва, нана соваш болх беш я). Метта уллача [illegible] сег [illegible] цул тІехьагІа [illegible] урдув [illegible] майре яхийтар ю.

Іилман-просветительни болх, Іилман-атеистически пропаганда лела [illegible] гІулакхаш лелахьар. Идеологически болха цу доархІарегІарча участиа дукха теркам тІабахийта беза комсомольски организацешта. Дина дукхаьа лоаттабача кьовсама дикагІа [illegible] бола дина гІулакхаш лелада[illegible] экономически, политически, общественни вахара [illegible].

Дина гІулакхаш цІендаь юкъера дІаадаара дикка новкъостал хул массови болх нийсса віашІтехьдоаххарах. Клубаша, библиотекаша, кхача культурно-просветительни учреждениеш дикагІа болх [illegible]. Бахеча наха юкъа, кхьастта юрташка, дукхагІа оаш еза лекцеш, беседаш, тематически сайренаш, диспуташ е еза, устни журналаш архехаа деза.

Мехкарий хьалхара республиканский слет хилча [illegible] доккхий [illegible] хинилд, аьлар докладчика. Дукхача комсомольски организацешта тоабаьб кхалнаха юкъе бу болх, дикагІа болх ба [illegible] ВЛКСМ [illegible] райкомашкех [illegible] віашагІдаккха хиннача [illegible]. Цу юкъагІа комсомола [illegible] 2245 [illegible] гІалгІай [illegible]. Дукха [illegible] дешара заведенеш [illegible] бола [illegible] гІалгІай студенткаш.

[illegible] коммунистически кхетам [illegible]

[illegible] ВЛКСМ 30 шу [illegible] коммунистически [illegible] КПСС ЦК [illegible] коммунистически [illegible] тІабахийтара.

Мамогга дукхагІа юкъсоза беза кагийнахи мехкарийн кружокашкен клубашкел, спортивни секцешка, дегІаккхула еза туризм, тоабе беза художественни самодеятельноста болх, шерра пикъ хьабелла беза кердача традицешта образашта. Комсомольски организацешка Іоаякхо — е еза комсомольски политически дешар тоадара, кружокийн семинарийн заняташ [illegible].

Доклад чакхйоаллаш аьлар докладчика В. И. Ленин вакх 100 шу дизара [illegible] комсомольски организацешн декхарийла я кагирхошта марксистско-ленински образование [illegible] чІоагІа теркам тІаб[illegible], комсомолцашта кагирхоштен [illegible] революционни [illegible] хан а культура а дегІайоалаеча Советски халкъа хьалхашка латта доккхий декхараш кхочашдара берриге наз тІабахийтар В. И. Ленин вакх 100 шу дизар агара дикагІа лелар доархІ дерте ЦІитральни Комитето.

Шеко яц Нохч-ГІалгІайчен берригача кагирхоша, кхалнаха шоай сийдза декхар хила кхочашдергхларах.

* * *

Доклад чакхбаьнначул тІехьа гІа прениш йолаелар.

Дош ду ВЛКСМ Шалира районна хьалхарча секретара Найманова Саиятайна.

Кьонача кхалнаха юкъе беш бола болх тоабаре тха райоие 19 кхалнаьха Совет віашагІьелай, — боах цо. Кхалнаха юкъе хьинаре болх беш я 365 активисткаш. Из болх дикагІа віашІтехьбаккхара 25 дикагІа йола кхалсаг юкъе а йолаш комиссеш віашагІьеккай. Партийн, советски, комсомольски болххоша цхьана дІахача заман тІехьадисача гІулакхашна кьовсам лоаттабу цар, агитационно-массови болха, художественни самодеятельносте юкъеэув, вахаре керда советски обрядаш [illegible] новкъостал ду.

ХІьата а болача цакха вахар Іаьрмиду, шоаш дола хьахойт дІахача заман тІехьадисача гІулакхаша. ХІанз а йолаш а [illegible] бола мехкарий [illegible] моттигаш. Дукхьаьна цхьан дІадахача шера 5 [illegible] уж. Халахете а советски законаш техладерита юкъе цхьайолча хина хьехархой а нийслу.

Дукха хе йоацаш № 1 болча школе эттагІча классе деша ягІа шой дешархо Хахаева Кхеса йолалйар цу школа хьехархочо А. Сапаева. Цхьабакъда, ВЛКСМ райком цу гІулакхи [illegible] цунга хІама ца [illegible] педагогически коллектив, партийни, комсомольски организацеш. Цу масало [illegible] коллективаша, партийни, комсомольски организацеш [illegible] морала законаш техладерита [illegible] кьовсам лоаттабара [illegible]. Вай, Советски [illegible] кьаьстта мехкарий [illegible] машар хила [illegible] дІахача заман тІехьадиса гІулакхаш [illegible].

Нов. Пайзаевс дІахо белгалдер дІахача заман тІехьадисача гІулакхашна лоаттабеча кьовсам судей прокуратурай органаш [illegible] кьостал лоаттаве декхарийла йола. Цхьайолча хана кхалнаьха совета кулгалдара бола [illegible] бу юрта Советаша а. Дерриге гІулакхаш ду цар, цхьабакъда цу болха юстара латт. Кхалсага бокьонаш Іотеіоеш, из нихох мехкаре йолаеда, е саг тІайоаллачо моттиг [illegible] бохача наьха [illegible]. Цхьабакъда из дим бац.

Коммунистий комсомольски декхар да дІахача заман тІехьадисача гІулакхашта дукхала лоаттабеча кьовсама дина кулгалдер. ТІаккха мара карагІдаргдац [illegible] цу болха толамаш даха.

Трибуна тІа йоал «Красный молот» завода цехова комсомольски организаце бюро член, токарь Рабаханова Нина.

Ирх бІаь совгІа комсомолка а «Красный молот» завода къахьегаш. Уж берриганг а бола [illegible] участника ба. Пха вай цехан комсомольски организацей, 11 йоІ комсомольски группай секретараш ба. Комсомола [illegible] тІайца [illegible] социалистически декхараш кхочашдир тха мехкараша. 16 комсомолкана коммунистически къахьегама ударний яха сийлен цІе елар. Царна юкъе ба тха дикагІа бола комсомолкаш [illegible] Люба, Агафонова Галина, [illegible] Ольга, кхьберраш.

Укх дешара шера заводе комсомольски политдешара сете 4 [illegible] шоай тха болх беш. Уж я: «Кругозор», «Партех дешца беседаш», «Производственни коллективах лаьца беседаш», «Тха Ленински комсомол» яхараш. Цу кружокашка шоай политически кхетам лакхбеш яр 30 комсомолка. ЛадувгІарашта юкъара 20 сег хьехархва комсомолей партен [illegible]. Дукха ха яц [illegible] итоги [illegible] чакхдаьлча.

Рационализаторски [illegible] тельный болх дикагІа віашІтехьбаьхаре комсомола комитето кхайкаьхча конкурсе 200 сага дакъа лаьцар. Цу гІулакхо шерхаштта теркам тІабехийта мехкараша. Масала, комсомола заводской комитета члена Ибилова Верас [illegible] обработки яра технически процесс [illegible] предложение уж [illegible] № 14 цехай технолог Коношева Альбинас деталашта форманка [illegible] предложени йоккха экономически эффект елар.

«Профессех дикагІвар» яхача дІайоллача социалистически [illegible] яхе 3 хьаьха латт тха мехка[illegible] ХІанзале [illegible] Нохч-ГІалгІай педагогически [illegible] студенткаш [illegible] ВЛКСМ комитета секретара [illegible] Светланаиа. Лоамай кхалсага хьалхарча халача вахарах Советски Іаьдал эттача гІоне дийцача [illegible].

Хьалхабарехойн тха педагогически институтгІа, — гІоахар цо, — йоІаш кьона лоамай кхалнах студенткаш [illegible]. Царна юкъе дешара отличникаш, активисткаш, художественни самодеятельносте [illegible]. Ерригача института коллективана йоаз Р. Дзугевай, Б. Исаевай, Б. Алиевай, М. Чиркевай иштта кхь дукхача мехкарий-отличникай, активисткай хІераш.

В. И. Ленина вакх 100 шу дизара сийнгца чакхадахара хьа [illegible] институте. [illegible] группай комсоргай факультетски комсомольски организацешта [illegible]. Царна хІара дукха бе [illegible] мехкарий. [illegible] дукха кьовсамаш хул атеистически [illegible] кхалнахашна [illegible] гІулакх. Уж хаттараш [illegible] да Э. Юсупова, Р. Дзутовас, Л. Пантелеевас, Л. Бахриевас, Э. Петросяна [illegible] Мехкарашка [illegible] стихашца [illegible] выступлений [illegible] Висханова:

Хьа а дукха доцад
хала [illegible]
Цхьабагьа, со тем-хьо царех
чакхьдаргхаларах.
Цхьабагьа со тем Іа [illegible]
[illegible]

Теркам тІабахийта [illegible] «Нарзановский» совхоза [illegible] ВЛКСМ [illegible] Любай [illegible] кьамалага.

Тха комсомольски организаци, — аьлар цо, — дукха йоаццах яц: 30 комсомолцех латт из. Царех 20 [illegible]. [illegible] комсомольско-кагирхой звено [illegible] В. И. Ленина вакх 100 шу дизара сийце лакха [illegible] декхарш [illegible]. Кьаьстта [illegible] социалистически [illegible] бригада коллектив. [illegible] декхарш [illegible].

Укх шера [illegible] тІехье [illegible]. Кьаьнача, балха опыт йолча [illegible] къахьегама толамаш доах мехкараш Алиханова Фатимас, Полшова Хьалимата, Могушкова Ахьс, кхьберраш.

ДІахо йодача хана [illegible] дешар [illegible] Садоевс. [illegible] комсомол [illegible] План 1700 литр йолаш хІара Іаттаграо 2000 литр шура [illegible] социалистически декхараш тІайицад [illegible].

[illegible] «Грознефтестрой» яхача треста № 9 йолча гІишлой - монтажни управлени [illegible] Салтамова [illegible] аьлар: В. И. Ленин [illegible] 100 шу дизара [illegible] тхо, [illegible].

Верай [illegible] бригада віашаегІьеллай тха тресте. Цига дукхагІбараш профтехобразование училищаш [illegible] мехкарий ба. Ленински къахьегама [illegible] декхарш [illegible] бригада.

Кагирхойта юкъе доархІаш [illegible] болх чакхбоах тІа треста партийн, комсомольски, профсоюзни организацеш. Чернореченски [illegible] совет віашагІьеллай. Дерриге ду [illegible] кагирхой [illegible] віашІтехьбаккхара. [illegible] сайреш [illegible] нах чакхйоах, диспуташ ю, [illegible] коммунистически къахьегама бригадай бригадиршка, кьамнача [illegible] сайреш [illegible].

Таьламате доккхий бехкІоххамаш да хІа[illegible] кхалхашка [illegible]. Промышленни гІишлой объектий [illegible] тІоламий [illegible] гІишлоде аха.

Вай шоте [illegible] Советски [illegible] ВЛКСМ Грозненска района кхалнаьха комиссе председатель, Староста[illegible] сайрийна [illegible] директора [illegible] Грозненска [illegible] Иштта [illegible] юрта [illegible] Партийн организацешта [illegible] вІашІтехьбоах цар шоай болх. Дукха да царна дагІIдаьра дика гІулакхаш. Кхалнаха Совета члена [illegible] масайакьа: клубе, [illegible]. Кхалнаха [illegible] клуб хьайныллай районе, кхалнаха доархІа сайренаш чакхйоах, [illegible] вІашагІьеттай. Цу [illegible] гІулакхашта юкъеоал. Март бетта районе цІи хаза йола механизатор Дудуркаева Кометас дакъа а лоацаш кхалнаьха конференци чакхьаьлар. Вай Советски кьонача кхалнахага техника кораерзае аьнна Дудуркаевас дакъ кхайкар бокхача безамца тІайнар мехкарашка. ХІанз 19 мехкар я тхан районе механизатора профессин карерзаеш, хІаьта 40 совгІа кхалсаг из професси карерзаеш я аьлла юртбоахама техника тІа болх беш я.

Кхалнах дешара юкъера [illegible] сайрийнара школаш хьайни[illegible] районе. Староатагински сайрийнарча школе 50 кхалсаг дешагІа. Кхалнаха доархІа лекцеш ен тхо долча, беседаш ю. Сайрийнарча школашка корта классаш хьа а еллаш [illegible] дукхагІа кхалнах юкъейза беш.

Юкъерча школа лаккхерча классашка дешаш бе[illegible] мехкарий дешара дІабуьлларах хала я [illegible] Идалбаевас. Иштта [illegible] теркам тІаяцам дар [illegible] кхалнаьха [illegible] специалисташ кийчбара уж лакхерча дешара заведенешка деша дІабахарен [illegible] кьамал.

ВЛКСМ Шелковской районна секретара Шилова Евгения [illegible]:

«Великий почин» яхача статье тІа В. И. Ленина аьлар: «Хьалха шоай кхалсаге хьал. Дуьне тІа цхьаь кхьан демократически партеш, цхьаь цхьан эттара чІоагІа дегІаьача буржуазни республика итташ шераш а дахар Советски Іаьдало хьалхарча цхьана шера цу хьакъехь [illegible]. Кердача вахар хьалдача хьинаре дакъа лоацаш вай кхалсагера, коммунизм вай мехка хьалъеча [illegible] мугІарашка я из. Дукхаьа цхьан тхоай районера масал из [illegible] кхочийм хургба. Тхо долча [illegible] йоаз СССР Лакхехьарча Советан депутат, комсомола лелача бригада бригадир Дарья Сергеевна Асеева, КПСС Шелковской райкома секретара Екатерина Яковлевна Фарниева, Ленина ордена лелархо доярка Вера Ивановна Валеева, хьехархо-наставница Анна Георгиевна Зеркалеева, республика культура заслуженни деятель Елизавета Анисимовна Рогожина, Мария Горславна Тимошенкова.

Пачхьалкха [illegible] доал дина дакъа лаца кхалсага [illegible] Советски Іаьдало. Дукханах кхьан тха районе юртарчи районни Советий депутаташа 241 кхалсаг хержай.

Боккха теркам тІабохийт тхо долча дукхагІа долча бодкамашка мехкарий комсомольско-кагирхой бригадаш віашагІьеккере. Уж тайпе бригада віашагІьеллай «Буруннай» яхача совхозе. Шоай денна нормаш тІехьйоаччаьу цу совхоза мехкараша. «Коминтерн» яхача колхоза комсомольско-кагирхой ферма йолай. План 2300 килограмм йола хІора беттача Іаттагара [illegible] 2378 килограмм шура йоацаш ферме доаркаша. Республика кхалнаха механизатораша дечо кхайкарела гІулакхца жоп дилар тха районе мехкараша. Дукха ба царех механизатора професси карерзаеш, хІаьта «Путь к коммунизму» яхача колхозе мехкарий механизаторий звено віашагІйоаила дахрІад.

Кьонача кхалнаха юкъе болх культурно-кхетама болх чакхбоаш культура ЦІенош клубаш. Мехкарий хьинаре дакъа лоац художественни самодеятельносте. Керда обрядаш [illegible] вахаре [illegible] майра ахара регистраци [illegible] бера регистраци [illegible] кагирхой Советски Эскаре гІулакхе вакхьабоахача, иштта кхача мероприятешка. Клубашка [illegible] мехкарашта, керда вІашагІкхийттача дезалашта доархІа сайренаш ю. Кружкашка кхалнаьха [illegible] я районе болх беш. [illegible] группай членаш, политинформатораш, пропагандисташ [illegible] тІабахийта общественни болх [illegible] хетам, цІенхашта теркам тІабохийтам ледабу цар. [illegible] доагІа цхьаь [illegible] уж [illegible] доархІалув хилар а.

Слета доакьошхоша [illegible] хоаттаме кьамал дир Советски райисполкома председатель [illegible] Евгения. — Тха районе, — [illegible] цо, — дукха ба [illegible] бовзаш. [illegible] образовани [illegible] культурно-просветительни учреждешка, торговле [illegible] къахьегаш [illegible] Шарипов [illegible] цІерагІча юрта, Итум-Калерча мехкараша. ДукхагІбараша хьинаре дакъа лоац района общественно-политически балха. Дикка толамий юрташка Іилман-атеистически пропаганда. Мехкарашта масал гойт Къахьегама ЦІеча байракха орден лелача Ленина цІерагІча колхоза къахьегамхочо Х. Музыкаевас. Хьалха латтача кагирхой звенона кулгалдеш я из. Иштта [illegible] хьйоагІа цу колхоза къахьегамхо А. Хасарева, «Керда Вахар» кхача колхоза [illegible] Т. Дебиева, иштта дукха кхьберраш.

ЛадувгІаш бахІараша къаьстта безаме тІаийцар Грозненска района «Горячеисточненский» совхоза цІи дезача комбайнера Дудуркаева Кометас дах кхамьал. Механизатора професси ше карараерзарах, майча наха нийсса къахьегавах дийцар цо. Цунгара хьокхам а [illegible] механизатора говзал кораерзаеш кхалнах ба совхозе. Нов. Дудуркаевас мехкараша кхайкарал дир, майна хетачох, лаьтта эггара сий долашагІа йола механизатора професси карерзае уж тІахьехай.

Кьамаьл де [illegible] Гудермесски горпиткомбината швея [illegible] Тамарас.

Секъердаме я тха интернациональни коллектив, — дувц Тамарас,—дукхаьл тха кхаьи массави хІаиаш тегача цече 62 кхалсаг я къахьегам. Керттерча [illegible] кьопа кхалнах ба уж.

Царех дукхагІбараш болхой сайрийнарча школашка, В. И. Ленина биография Іомавеча политкружокашка деша багІа. Тха коллектива юкъе даим хайча ба віашІ [illegible] новкъостал де, эшачунга хьажа.

Совхоза бергІ класс а яххха тхо долча [illegible] болха ера Юсупова Роза. Сменни мастера Чуприна Раисас балха опыт йолча моторасткина Мальсагова Хадишатга тІехйоагІийтар из. Керда балха еха йоІа, мастера даим йоакхо ярах, лоацача хана швейни балха говзал Іомайир цо. ХІанз Розас шоллагІа [illegible] болха [illegible] чакхйоех.

Дукха ба тха цехе [illegible] коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цІи [illegible] В. И. Ленина 100 шу дизара сийна тІайица социалистически декхараш толамца кхочашдеш я цеха коллектив.

Дика къахьегал совгІа культурно селаІа в хон тха мехкарашта. Тха долча традиция а хилла дІаэттад ерригача коллективана аьхка Каспийски форда [illegible] художественни самодеятельносте дакъа лоацилга.

Ханазете а тха вахаре хІанз а нийслу дукха истий хкувлар, урдув дахар сиина доза тІехьадиса гІулакхаш. ЭггарадогІа, кхалсага сий доаду гІулакх да урдув даккхар. [illegible] Урдув в дохаш [illegible] болх, сий дерах хьахул [illegible].

— Со безаме, новкъостий, мехкарий, — аьлар Тамарас, шоай ираза дай хилалаш, шоайх урдув даа бокъо ма лелаш. Ах республика берригача мехкарашка кхайкарал ду дІахача заман тІехьадисача гІулакхашца цІенхашта кьовсам лоттабе.

20 апреле дІахо болх беш хилар Нохч-ГІалгІайчен мехкарий II слет. [illegible] делкъа ха хилалаш Грознерча крекинг-завода, В. И. Ленина цІерагІча нехдаьтта чакхдоахача завода, [illegible] института комсомольски организацешка хьлар слета делегаташ.

[illegible] пионерий Дворце республика [illegible] министерствай [illegible] віашагІкхийтар уж. Слета делегаташта хьалхашка кьамьалаш дир здравоохранение министра М. Т. Нажоркина, торговле министра заместителя И. Г. Красильникова, культура министра заместителя Х. М. Куркиева, просвещение министра заместителя М. Ю. Алиева, бытовой обслуживание министра заместителя Б. И. Каиченко, республика прокурора заместителя П. П. Арбастова, юртбоахама министерства агрономе Р. А. Яндарова.

Воккхача безамца тІаийцар мехкарашка Нохч-ГІалгІайчен [illegible] Спилза председатель Ахматова Раисас нохчий хьалхарча летчица Пасуханова Лаилас дах кьамаьлаш.

Слета балха юкъе дакъа долаш хилар КПСС Нохч-ГІалгІай обкома пропаганда агитаци отдела заведующи П. В. Латышева, республикай халкъа тІехьоалама контроля Комитета председатель Р. А. Салинова.

Мехкарий слет дІахьоалаш В. И. Ленина 100 шу дизара сийна тІайица декхараш кхочушдича долаш дахар, II слето хьалхашка оттадаь декхараш кхочашдара берриге дир тІабахийтара мехкарий тІахьехаш кьамьал дир ВЛКСМ Нохч-ГІалгІай обкома хьалхарча секретара С. А. Кирилова.

РЕСПУБЛИКА МЕХКАРИЙ ШОЛЛАГІЧА СЛЕТЕ ДАКЪА ЛАЬЦАРАША КЪОНАЧА КХАЛНАХАГА ДАЬ

КХАЙКАРАЛ

Дика новкъостий! Дерриге вай советски халкъ В. И. Ленина 100 шу дизара, коммунизм хьалъеча дика къахьегама толамаш а доаккхаш кхьайдаха кийчлуча денойка чакхйоалаш латт Нохч-ГІалгІайчен кьонача кхалнаьха II слет.

Марксизм-ленинизма, пролетарски интернационализма, вІашкьашта юкъерча доттагІала сийлахьа идеяшца коммунистически парте кхебаьча вай кхалнаха боахама, культура, политически общественни дахаренашта ерригача участокаш шоай [illegible].

Оаха, шоллагІча слета доакъошхоша, республика берригача кьона кхалнах тІахьех политически [illegible] коммунистически парте [illegible] дІахахара. ШерагІа боаржабе коммунистически къахьегама ударникий коллектив аха сийлен цІа яккхара тІехьа лоаттабу кьовсам. [illegible] производствана [illegible] хьалха латтарий опыты, [illegible].

Оаха кьона кхалнах тІахьех культпросветучреждешкей, художественни самодеятельноста кружокий, спортивни коллективий хІара нах баха [illegible] хьинаре дакъа лацара. Всеобуч закон кхочашдара [illegible] новкъостал де деза вай, [illegible] ала ха йола бераш дерригаш деша кхийта деза. [illegible], медицински болхлой, берий учреждений гІуллакхерча персонала [illegible] болча гражданашта дина хьалаш віашІтехьдолаергда вай, хІара бер ираз долаш хулийтаргда вай.

Дика мехкарий! Коммунистически принципашта духьала дола дІахача заман тІехьадиса гІулакхаш хІа ца дахьача керда саг хьалхолаш ма. Цудуьа оаха Нохч-ГІалгІайчен мехкарашка кхайкарал ду дукха истий кхувлара, урдувш, [illegible] бола мехкарий майре яхийтара иштта кхача дІахача заман тІехьадисача гІулакхаша, уж цІенкь дІадахара, цІенхашта кьовсам лоаттабара тІахьехаш. [illegible] вай кхалсага [illegible] дола Советски пачхьалкхен сий [illegible]. МайрагІа вахаре юкъеккхьаргаш вай советски обрядаш, ритуалаш, традицеш, хьинаре лакха [illegible] культура лакхьйча!

Дика мехкарий, тха сий дола хьалхатамаш! Къахьегама керда толамаш даккхара республика общественни культурни вахаре хьинаре [illegible] вай хьалсарча коммунистически парте [illegible], деха ца [illegible] вай В. И. Ленина 100 шу дизара.

Оаха, Нохч-ГІалгІайчен мехкарий II слета доакъошхоша, мгІале кхайкаш вай Дахьан дозанашта кулгаш тІехкхуьашачи китайски провокаторашта, дег тІара хьалхоц советски правительства машара тІехьара политика. Вай Дахьан иш ударни къахьегамца чІоагІйира тІахьех оаха республика кагийнахи мехкарийн.

Оаха мгІале кхайкаш Вьетнаме бІеха тІом хьонбача империалистически агрессорашта: царна гора отталургда [illegible] вьетнамски халкъ.

Кортамукьалешш, царгІатшна тІехь кьовсам лоаттабу Вьетнама турпалски кхалнах, тха шуна да.

Мооршал хийда хьинаре коммунизм хьалхеча советски халкъа!
Сийле хийда хьалсарча Коммунистически парта!

СУРТА ТІА: Нохч - ГІалгІайчен мехкарий шоллагІча слета доакъошхой (аьрдехьара аьттехьа) комсомолка Оэшева Люба, «Нарзановский» совхоза доярка; Бардонова Лейла, Социалистически Къахьегама Турпал; комсомолка Митрофанова Раиса, НПУ «Малгобекнефть» III мехкарийта промысла лаборантка; КПСС членала кандидат Тонорсултанова Светлана, Грозненски района «Ермоловский» совхозе [illegible] лелар; комсомолка Зурабова Зульфи, Сунженски района Серноводскерча юкъарей школа дешархо.

[illegible] сур.

ВІАШИ ЭКОНОМИЧЕСКИ НОВКЪОСТАЛ ДАРА СОВЕТА XXIII-ча КЪАЬСТТАЧА СЕССЕ ХЬАКЪЕХЬАРА
КОММЮНИКЕ

(Йистедоззар. Дохьалур 1-ча агІо тІа)

доархІамийн толуш кхоачамбеш цар доаззал дезьа дІахухьийта продукций тешаме Іалашъеш йола СЭВ-а членаш долча мехкашта юкъера торговли.

СЭВ-а XXIII къаьсттача сессе дакъа лаьцараша белгалдаьккхар цар цхьана леладу экономически гІулакхаш массе оагІорахьара легІакхувлар бокхха политически доархІам болаш хилар. Оццалгара классови хьашташи дерхІараши цхьаш хиларо кхотальча а цхьан марксизма-ленинизма идеологега хьежжа шоай гІулакхаш лелайеча а социалистически паччахьалкхений содружества ког гІортолга е ер СЭВ-а членаш долча мехкий къамаш экономикашта юкъе айхха буйзамаш лоаттаделга ІаламеІош дола къаьсттам чІоагІа а тешаме а дунен Іалкъашта юкъе социалистически бекъара системах.

СЭВ-а членаш долча мехкаша производительни низаш дегІадоаладеча дикка толамаш баьхачеш социалистически боахам лелабора толашагІа йолча методашка доалам латтачеш, Іилма-технически революцех карагІдаьннарех боахам пайда эцара, общественни производства эффективность мошта дукхагІа шиххара, хІаьта цу лорда тІа шоай хьалхий хьалтёро лаккъара декхарем кхоачашдеш уж долча хІанзарча этапе, цу хьалашка даьха дарг а тоайаш хьакхаша отт экономически цхьана гІулакхаш леладара пайдагІа йола формаши методаши эргайоахаш тоаелгеж керда яраш лохийтеж. ДоархІаме да, цхьана леладу уж гІулакхаш кхы а пайдагІа хилийтар, СЭВ-а членаш долча мехкех хІара мехкан бІарчача содружествашен. Хьолхашка дагга, къаьстта а къахьегама оасарле лакхъяра, уж экономически дегІалакхъяра, уж боарамаш гаргадоаладарех дІахо цийсдарех, социализми коммунизми толаме хьалъара декхарах кхоачамдара а социалистически мехкий цхьагІо, суверенни цхьатара боакъонаш йолеж даргІата паччахьалкхенаш уж хиларах тарра, чІоагІьяра а новкъостал дар. Цо новкъостал дергда дунен социализма системаш чІоагІьяра, капитализмаца лелаеча экономически ихье коталонаш яхара, империализма духьала лоаттабеча къовсаме керда толамаш яхара.

Сессе сонам баьй СЭВ-а членаш долча мехкаша цхьана леладу экономически Іилма-технически дІахо дегІаккхувлара керттера лостамаш а уж чакхдахарца дувзаденна дола, йІаьххача перспективни хана лаьрхІа хьалда гІулакхаш а кийчде доладе. Уж гІулакхаш дегІадоаладара эгара хьалха дерхІар вІашн хьаьт долаш долча Іилма-тохкама, проектно-конструкторски балхий, производства, сбыта, капитальни вложеней сфера а тІехьа чулоаваш йолча халкъа боахама планашта координаци ара формаши методаши эргайоахаш тоаяран кІоаргъяран уйла тІаерзаенга Іилма-технически экономически прогнозаш уттаелга да. Чакхдаха дерхІаш дола гІулакхаш ниттa тІадерзадаьл производствана еш йола пайдапа, тешаме чІоагІа дунен халкъашта юкъера специализаци кооперированни дІахо дегІаккхувлара, къаьстта а технически прогресс вІаштІехьйоахаш долча доакъошка Іилман техникан даькъе цхьана леладу гІулакхаш шерлечен кІоаргдечен хана лерхІ Іилман, технически техкама институташта юкъера бувзамаш дегІадоаладе а хІаьта ниттa шоай хьаьт долча мехкаша эшарга хьежжа дунен халкъашта юкъера Іилма-технически кхыйолеж организацеш вІашагІъехка а.

Дикка уйла тІаяхийтар вІаши юкъера торговли шеръяра, валютно-финансови отношенеех дунен халкъашта юкъерча кредитахи пайда чІоагІагІа эцара. Барт вІаштІехьбаьннаб СЭВ-а членаш долча мехкий инвестиционни банк йиллар гІойленагІа хиларан социалистически мехкаша цхьана леладеча экономически гІулакхий дунен халкъашта юкъерча банка болх тоабаран. Сессе дакъа лоацараша ниттa хьакхайкадир цу гІулакхаш хьаьт долаш долча мехкий министерствашта, боахама организашта, объединенешта, предприятешта, кхыча организацешта юкъера бувзамаш дегІаккхувларе шоаш тІехьа хилар.

Барт вІаштІехьбаьккхаб СЭВ-а органий гІулакхаш дІахо тоадарен цхьана леладу гІулакхаш вІаштІехьдахара даькъе цар лоархІам лаккхбарен хьакъехьара предложенеш оттае доладара. Сессе белгалдаьккхар барт вІаштІехьбалара зардийн къаьстта а Совета членаш долча мехкашта юкъерча йІаьххача хана леладердолча экономически гІулакхийн доархІам лаккхбенза барг ца хилар.

Сессе дукхха проблемаш оттайр вІаши гІойле йола решенеш тІаэцар духьа кхы тІа а цхьана Іоманде лелаш дола къамий боахамашта юкъера бувзамаш кІоаргдара.

Сессе ниттa иогадир СЭВ-а членаш долча мехкаша кхыча социалистически мехкашца а хІаьта ниттa социальни строй мича бесса йе а, дунен кхыча мехкашца а леладу вІаши гІойле йола боахама бувзамаш дегІаккхувлар.

Массава цІьатарра дег тийна а волаш сессе хьакхайкадир, СЭВ-а членаш долча мехкаш цхьана леладу экономически гІулакхаш дІахо шердари кІоаргдари социализми коммунизми хьалъеш доакхача халкъашта вахара хилаза даргІоашраша на ахара хиларах ше дег тийна йолга. Цунах бола тешам бо кулгалдара дакъа коммунистически балхлойн партешка хилар, социалистически паччахьалкхенаш дІахо чІоагІъяр, халкъа боахам лелаборалистически мехкий политически цхьоагІо хилар.

ВІаши Экономически новкъостал дара Совета сессе решенеш массаньлъа а хинна тІэйІцай.

Керта болам, новкъосташка дола ча хьалашка чакхбаьлар сессе болх.

ЛЕНИНГРАД. Адмиралтейски завода кемаш дераща хьалхашлатт дунен тІа эгара йоккхагІйола «Восток» яха чкъьарий промыслови база. Шин бІаь метр дІаьхача кема борІа тІа дошаргья 14 чкъьарий лувиа кема, юкъе дола флотили.

Завода цехаша дийнахь буси кхо бІаь тони чкъьарий чакхйаля тарлу. Продукце тайп-тайпара ассортимент араяхецаргья укказа. Цхьан пехо хьаргья консерви банкаш. Порте хьатІа па доагІаш 125 дийнахь форда тІа лела тарлу цуи. Укказа а кинозал, клуб, салоІа наьк ду бассейн а йолаш спортивни бассейн.

СУРТА ТІА: «Восток» яха чкъьарий лувиа база хи тІа яхха кийчъюй.

И. ВАРАНОВА сурт. ТАСС фотохроника.

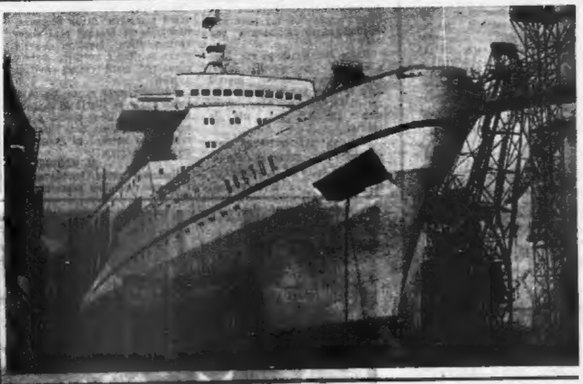

МАССАНЕ А ХЬАЛЛАЦА ДЕЗА ГІУЛАКХ

ШЕРАГАРА шерата алсамйоал юртбоахама продукци, йоккхагІа хул колхозийн совхозийн доходаш, лекхлу юртахоярча къахьегамхоша бытовой а культурни а гІулакхаш даре хьашаш.

Юрташка тІа-тІа дукхагІа хьалду чуІе дІеноаш, культурно-бытовой гІирсаш, хаддама тоелуш ховлуш латт цар сибат.

Цхьаин хьанйийно цу доллача хІамаша хьахьокх, юрташка нах баха хІара моттиг хьалъелга хІанз цхьан наькъа тІа денича а пленагІа леладе а деза хь хьатІакхьача хилар.

Цхьа баькъи доашаш деш хІанз массехк шера цу балха керте этта латташ гІешлой гІулакхаьта йолча Паччахьалкхен комитет (Госстрой) хилар, юрташка гІирсаш хьалдара тІахьожам лоттабелга цо дІйдехар, республикий ерригa районаш дегІаккхувлайта белгалдешга новкъе доахаш йолча районни планировкай схемаш а совхозий централни усадьбаш хьалъяра сча планировкай схемаш а уттаяра лаьрхІа йаха хьежадар.

Районни планировкай схемаш Іолашъяь я вай республикий ерригa районаш, укх 1969 шера йистегІа даьш я бІарчача республикана цаІ йолаш оттаю схема. 68 совхозах 41 хІанзе я Іаламгзъяй цар централни усадьбашта планировкаш яра схемаш, хІаьта веж юкъейнса совхозаш мел хьаш долча документашта ІалашъергІа укх гаргарча 5 шера.

Цу цифрашка хьежача, цкъарчо юкъига хеталу, мел баха юрташкара моттигаш мел кьача планировочни документацца Іалашъяра гІулакх а. ХІаьта доле, шига гІирсаш хьалдара системитими елгеж вІаштІехьдоахайтеж а геттара дика латт вьина. Цхьабокъа, бокъонца теркалдича из ниттa даш.

ХІанз укх сахьата къаьстта вочча хьал тІа да колхозашкара нах баха моттигаш планировочни материалашца Іалашъелга. Практически лаьрхІача тахан вай республикерча 82 колхозах цхьакхха я яц цу тайпара материалаш йолаш.

Колхозий чотах кхоачашде деза дола уж балхаш теркалдаш цар, боккха лоархІам кхета ца беш царга дІадохийташ дола дІа гІулакх доашш [illegible] таша долча колхозий правленей председателаша а из дош къона тадара меттел, юрташкара нах баха моттигаш шоай планашца юзаш хьалъелга вІаштІехьдаладаьюаш а юстаръьначча Нохч-ГІалгІай АССР юрта боахама министерства а.

Цул совгІа, кхыметтел хІанз йолаш йолча планировочни материалашка хьежжа гІирсаш хьалделга я геттара эсала хатт. Мадеэа я кхар мо, колхозийн совхозийн кулгалхоша а вешта республикий кулгалхоша а бизза лийка районний кулгалхоша а бизза кхетабаш шоашта кийчъеш йолча планировочни материалий лоархІам, хІаьта царга диллача вІалле деш вай уж. ХІанз хьалдеш дола гІирсаш, дукхагІча даькъе планировка дІадезараш, гІирсаш хьалдара хьалаш теркал ца деш, кхы дІакорчун уйле на еш ду. Дукхха моттигаш а моттигера кулгалхой планировка схемаш тІа белгальяьча моттигашка а ца еш, кхыча моттигашка хьалъе гІерташ. Моттигаш а вІаштІардаь хІеноаш йохийн [illegible] центра а ца деш, гоаьхь йоккхий лаьттан участкаш а йолаш хургалаьттан участкаш а йолаш долаш цхьан этажах латта хІеноаш юстаро хьалдайта моттигера кулгалхой гІерташ. Юххера а кхе цхьаьха тайпара моттигаш а кийсгу, керда гІирсаш хьалдара лаьрхІача территоріашка хетташ дола [illegible] тайпа гІирсаш хьалдаш е моттигерча кулгалхоча организацца [illegible] шоашта цІеноаш деш.

Массаза а кхар мо, Нохч-ГІалгІай АССР юрта боахама Министерства гІойла совхозий централни усадьбаш хьалъяра хьежача [illegible] усадьбе цаІ е шиь тІа, уж а цхьа этаж йраш мара хьаьнде бин йолча а боахаш. Цхьабакъда, из дукха моттигаш [illegible] ни гІирсашкех (водопровод, канализаци яккхарах, хх. дІ) дахийта [illegible] йолаш дац. ХІаьта [illegible] кхоллакарех нах бахача моттигашка гІирсаш хьалдаре [illegible] охчанга хьожеш [illegible] е пайдегІа [illegible] а дац из [illegible] шоай хьаштдар [illegible] колхозийн цар кулгалхой [illegible] дІатал.

Капитальни гІирсаш хьалдара гІулакхашта лаьрхІа [illegible]

[illegible] хІана, 1960 шера [illegible] РСФСР Министрий [illegible] юрташка боах бу республикански архитектурни органаш чІоагІьяра [illegible] республикаца 21 штатни единица [illegible]. Укх шера йоагІача тайпара дІайиллеъергья.

Цу тайпара, хІара районашй архитектор а хІаьта йоккхагІа йолча районашка — госархстройконтрола инспекторош а шоай производственни группаш а хургья. Цхьаккха шеко яц, юрташкерча нах бахача моттигашка гІирсаш баьхьаьрча тайпара хьалдара из дикка гІойле ергахдарах.

Цул совгІа, юрта гІирсаш хьалделга тоадара хьакъехьа къаьстта сонам баьй КПСС обкома бюроса Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Советом укх шера барт бетта.

Белгала аьлча, цу сонамо хоадамболлаш оттадаьд 6 колхоза 1960 шерре я вокх юкейнсача ерригашта 1973 шерага кхачалелька а централни усадьбаш хьалъяра проектно-планировочни документаш кийчделга а Нохч-ГІалгІай АССР юрта боахама Министерствана чуйоагІача Ачхой-Мартана районерча «Орджоникидзевский» совхоза, «Грозненско» объединенна чуйоагІача Шелковской районерча «Вурунный» совхоза, Грозненски юрта района Ленина цІерагІча колхоза централни усадьбашна 1969—1975 шерашта юкъе комплекси экспериментални хьалхамашта гІирсаш хьалделга вІаштІехьдаккхен чакхдаккхен проектни-планировочни документаш кийчделга.

Из а кхоачам болаш дац. Лакхе белгах мел даьха кхоачамбоенараш дІададара юрта гІирсаш хьалдола вІаштІехьдаккхарца, мелла дувзаденна а, дувзаденна доаца вай массене а юххера а кхетаде деза, из гІулакх доархІаме хилар, из теркал ца деш йола бамалаш йита а йита, кхоачамбоацараш укх гаргарча хана цІендаь дІадехара шоай деррига низем тІадахийта деза, шоалагІа - дале, республика юрта боахама Министерства вІаштІехьдаккха деза колхозашта нах бахача шоай пункташка дІадахийта лаьрхІа ахча шийн цаьккъагІа дІадохийтал, совхозашка гІирсаш хьалде хьахийцача шоай ахчах ІагІьоаргаш ца а еш, эгара хьалха централни усадьбашка гІирсаш хьалде йаьш хилар теркал а деш. ПланагІа пайда эцаьга, колхозий чотах кхоачашдеш долча, колхозашка кхь бахача моттигашка гІирсаш хьалдара проектно-планировочни документаш оттадеш карг ца хилар. ДІакхетабара балха кулгалла деза, совхозийн колхозийн нах бахача моттигашка гІирсаш хьалдара проектно-планировочни документаш [illegible] архитектурни гІулакхашта йолча Республикански управленена [illegible] бахьа а лоттайнбола [illegible] керттерча архитектора должность шоай министерства штатех оттайнба бахьахьа хулий хьежжа кийса хургья. Юххера а, дукхача хана деш Грозне йолча «юрташка гІирсаш хьалдара мастерий» [illegible] юрташка хьалдеча гІирсашта дола кулгаш тоадара техникум йоле баьхьаха хургдар.

В. СВЕШНИКОВ,
Нохч-ГІалгІай АССР гІирсашъерен архитектурах гІулакхий управлене архитектор.

ПЯТИЛЕТКА — ХАНАЛ ХЬАЛХА

Керттера юртбоахама продукташ ахарен уи паччахьалкхена йохкарех пятилети план кхаьь шера кхоачашъяьй Мичурина цІерагІча совхоза къахьегамхоша. Пхе шера планах хьалкхеь паччахьалкхенга 32,6 эзар тони шекара свекла йохка езаш яр; хІаьта кхаь шера ехкар 34,6 эзар тони я. Дулх, сом, алат, баьпадараш даьара ялаш кхоачашде гарга я.

В. И. Ленин вь 100 шу дизара сийленца накъадахара тІайкъача социалистически декхарех пхе шера планал совгІа паччахьалкхенга цхьа эзар тони алат, ткъе эзар тони шекара свекла, пхи эзар тони сом, 160 тони дулх, 350 тони шура йохка лерхІ совхоза къахьегамхоша.

ТІайна декхараш тоданца кхоачашдара совхоза деза дика къахьийгар совхоза къахьегамхоша. Керттера юртбоахама культураш яхара тІайбай продуктивность лакхъяраш цхьаьолча даькъе хамаьхал яьнай тха. Юкъера лаьрхІача хІара гектара тІара 22,7 центнер алат даьхкар, из 1967 шера хиначул пхе центнер дукхагІа, 307 центнер шекара свекла, 63 центнер сом. Хьайбаш леладераша хІара кхазбача Іаттагара дІадахача шерашка аькккхачул 245 килограмм совгІа шура дьккхар.

Цхьабакъда, карагІдийннарех кхоачамбеш бац совхозе. Тахарча юрта боахача хьалхашка латтача, декхараша дІадехкача тайпара кхь болча культурий хьунъкам кхебаш вай, къаьстта хьажкІай бар. Цулухьа, КПСС ЦК октябрьски Пленума решенеш кхоачашъяра хьажкІаш кхера керда технологи юкъейоалаеш мероприятеш белгалъяьй оаха.

ХьажкІа дІае лаьрхІа дерригa совхоза гуранхье дени аьха ду. Минеральни удобренеш тайкъа. Дика тоадаьча лаьтте квадратно-гнездовой хьисапе дІаувз хьажкІа дика ду. Фуца цхьаяь суперфосфат тІесарга.

ХьажкІаш кхеерийоалаш лаьрхІа механизированни звеньяш вІашагІъехкай, хІаьта ниттa йоалаш а мугІарашка кулгашца бесар дергдоа звеньяш а. Уралга, пхорагІа мугІарашта юкъе кхоаш культиваци йоаккхаргья. 8—10 сантиметр кІоарга дІадуабена оахх хьажкІа фу. Кхоалга культиваци аьчуа тІехьагІа хьажкІаш гурнаш дергда.

Мел леладерий къахьегамхоша бежан совбаккхар боккхача лаарайдар да. Цулухьа хІара гектара тІара 30 центнерал совгІа хьажкІа аькккхача ниттa дІадара атачна лаьрхІа [illegible] ахчен дола Иттайра оаха.

Мийлахча шера шекара свекла кхееш хьинаре къахьийгаршта аланеш совгІа 70 эзар сом ден мод, хІаьта механизаторашта кхи а алат, бальшадараш, кхийоаш продукташ елар.

Совхоза болзлой материальни хьалаш тоадарна цхьана дукха балхаш ду цар культурно-бахаран хьалаш эргадоахаш тоадара. Укх тІехьарча кхаь шера итт километр йІохкал водопровод йиллай юрташка. Совхоза ерригачa юрташка электрически свет чуйиллай. ХІаьта, ниттa Оалхазара вІетаре хьалдеш да 325 сага лаьрхІа культура ЦІа. Централни усадьбе къахьегамхошта лаьрхІа столови хьальяй, кхы а дукха гІирсаш да хьалдаь.

Юртбоахама культурай хьунъкам лаккхбара йоккха резерве я хий дехка лаьтташ. Цулухьа тІайна декхараш кхоачашдара боккха терками тІабахийтаб оаха укх шера хий дехкача лаьттех биззаа пайда эцара. 580 гектара тІара оросительни системна цІеньяьй. ХІанзалца биэза пайда ийцабац хий дехкача лаьттах, цхьабола специалисташ цу резерва боагІача тайпара мах на барах. ХІанза хий дехкача лаьттех биззаа пайда эца мероприятеш белгальяй.

ХІанз укх кхаьшка шерра къовсам баьрдаб из лакхе вай белгал мел даь балха юкъехьош оахош лерхІача тайпара ерриге бІаьсти юа культураш сиха дІайийна яраш. ХІанзале алата-фуна ара итт гектар совгІа мони дІайийна даьнна. Ниттa лийрхІачул тІех юаш 360 гектара тІа тахан дІайийна шоа тха шекара свекла а.

Укх деношка мара эшшача боараме хьажкІа дІаера бохьабеннабаш лаьттан тІоа — шн ди за из культура тхо дІае доладегна. ХьажкІа алата а дакъара а лаьрхІа 879 гектара тІа дІае бола боахача механизаторий. Из болх 5 дай хьатІаккхачалехь дІестебаккха дага ба уж.

Цу деррига хьагойте тха совхоза къахьегамхой В. И. Ленина бІаь шу дизара сийленна накъаьдахара шоаш кхобеш боацилга.

В. ДРЕВЕЦКИЙ,
Урус-Мартана района Мичурина цІерагІча совхоза директор.

510 ЭЗАР ТОНН ЯЛАТ ДАККХАРА

«ВАЙНАХ БАХАЧА МЕХКА»

РЕЦЕНЗИ

ШОАЙ бахах хьахиннараш тар ма ду сизагІа мехка бахача дукхача нахага дІахкачийта, ахалле исторически прогресса новкъа гІолла дІахо ахара хилапза яргІоацача хеликъий истореа юкъерча сийлахьча везхех, цар къахьегамах дега гІоаленехи, цар къовсамах а ка ларах а. Іалаьмате йоккхийча цар котталонех шерра дувца декхарийла ба археологаш.

Нохч-ГІалгІай АССР исторей культурах башка-дика пайдеийнкаш вай Дахьен массе довзаш хилийтара дукха хІана даьл археологаша укх тІеххьарча шерашка. Москве йоккхий тиражаш а йолаш кепатеха арадаьхад «Орган Фартанги чІожешка», «ДІанхача ханий къайленаш» яха Іилма-популярни книжкаш. ХІаьта а дукха дисах дувцанза дуккагара деза хьагучадаккханза.

Цу тайпара, ер шу хьадаьдаьча юкхье «Искусство» яхача ерригсоюзни издательство кепа а теха арадаьхнад хоза кийтдаь книжка. Цун цІи я укх статьяна керте оттальр. Автор — исторически Іилмай кандидат, СССР Іилмай Академе археологе Института Іилман болхло Владимир Иванович Марковин.

Йоккхача экспедицена юкъе а волаш, доамашка гІолла моаччача цун отряда керте а латташ В. И. Марковина 10 шера Іомадьха вай республикера къаьнара хІамаш. Нагахьа район яц из ца водаьн на кхоачаши. Духхьал из бахьан долаш массе оагІув чулоацаш шийна бІаргадайначун мара вІаштІехьдергдоацаш сепдара хаза сурташ оттадеш хиларца шийна безам тІаоза цун бердача балхо.

Вайнахьа мехка довзийтолча массехк маршрутах ший тайпара путеводитель хургдоа книжка яздe дага хиннай автор. Из цо кхоачашдаьй. ХІанз вай доамашка оаха безам болчун уллух ца хьакъал дола а дукха хІама совза а наькъа новкъост.

Вайнахьа доамаш! МоастагІашца бироса да уж, доттагІашца — каналвоша. Укказа, доамашка, мара йовзаргьяш исторе сийдал мамарой водчества тамаш, цар лайна зулам балеш. Шуь наькъаьновкъосте йоах: «Доамашка бола никъ итта бац, хала да готтига пакъпаш, са дукъ баьддий ховача хьажо».

Саббаре, сих а ма лун хила веза доамашка. Ниттa ва книжка автор а. «Тийркагара деза Эсага кхаччалца» яхача хьалхарча а керттерча а маршрута тІа ше исторехи архитектурахи дувц.

Из ГІалгІайче я. ЖІайрахой чІоже кхоач вай. Тайп-тайпара я вайна духьала йоагІа замаш. Ер а легендашка юца, юкъерча бІаьшерашкарча гуржий исторікашта йийца жІайрахой вІов. Цунна гаьна доаппаш — революци халкъа Турпала, коммуниста Ахриев ГІапура оттадаь памятник.

Книжка дешачох йоза Фуртоуга, Лаьжг, Эбал, Фалхан яхача юртий архитектурни шедевраш.

Цар тамашийна хозал а йицьаь а дукха гІалаш йола Эрзи, ТІаргим, Аьгаххан.

КІенига яц республике язычникашка еза лоархІаш хинна моттигаш а. Къаьстта дукха я уж Мялоам тІа. 3 эзар метр лакха болх. Мел къахьийгад наха цуи бухь тІа уж сооружени хьалъеш!

Хамаш хунцалора. Хуцалора а. XI—XII-чен бІаьшерешка доамаш ГІалгІайчен цхьа дакъа феодальни Гуржегіен влиянехь дІая дахар. Миссионераша керста ди бера. ХІаьта нах [illegible] кердача дин тІехьабахара [illegible] дьалдир. [illegible] карІар а хозалга диллача Къанбаса Баккaзе ше совна яхе доапна а — ТкъобІа-Ерда — ТІаргима гаьна доашпаш уш. ХІана тишъенная из. хІаьта дийц цу хьалда [illegible] йовз лар цуй захар. Нях тешар дина тамашех, дахьий нижех, шоаш хьацарца а цІена а даьккхар сагІийна лаьрхІа цу храме хьакхухьар цар.

Бакьда, даьлаша дахлар вайна храме мешаре! Паччахьалле, кІайгенардейстие гІаьрахолешт шоаш лаштабеча, [illegible] тІемаша дахь ахар цар из. Шоай дочийна кийта тайп-тайпарча къаний [illegible] гІалгІайчта. Мурнача да Ленина Кьанйиоева Бексаве вайтача Серго Орджоникидзе музей-цІа. Цуи хьалхлена къонта Советски Іаьдад бахьан латтай хинаб гІалгІай.

Ниттa вайна дахьашка гІолла чакхвоал Нохч-ГІалгІайчен духьала мини чІожа памятникех дуккха вайнакьа исторе бІаьшерашц.

Цхьабакъда, бІаьшерашка бола цийкъ чакхбала гаьна ба Цхьаькха лист тІайІадтІаре [illegible] жхача доамаш Нохчичен [illegible] ха довл вай.

ХІанз В. И. Марковина вай дуп ГалайчІожа Іам болча. Орга чІожешка. Нчкерова лаьмаш Майстчожа. Цига ІаІамате дукха а тамашийна хооаеш, къаьна [illegible] ПаттИнкаш. Вайна бІаргагу Цой-Пед яха «бІайнарий гороэ». Аммайге [illegible] хха сойна [illegible] дола кхи чубаьха гІала, альпийскайе даьргІенаш халкъа хьакъахьа, [illegible] эден — [illegible] аьлча вайнаьий йохх. Ниттa вийнаб из автора, ниттa бесалаьа дукхабезза из вайна а, ниттa гурба из вайцига бере гІаргбелча туристашта а. Из книжка массане а еши лета.

В. ВИНОГРАДОВ,
исторически Іилмай кандидат, доцент.

ЛЕКТОРАШТА БЕХКТОКХАМЕ ХА

Сийлахь - доккхача исторически денна — вай баьхча В. И. Ленина вь 100 шу дизара накъабода вай мохк.

Шоаш боккха тоам баьккхача а воашта хало тІакхачча а Владимир Ильич Ленинга латт советски наьха уйлаш. Революци бахача уйлаштеж идеяштеж къахьегамхой еш чІоагІа тІакхер цун вахари гІулакхаш довза царна тІа-тІа чІоагІагІа хьашт хилар — ленински тІехьаленца шерра пропаганд яра пиз бола стимул.

Заводской района лекторий йоккхача отрядо хьинаре дакъа лоаці из болх чакхбоаккхача. 1968 шера ноябрь бетта «Знание» яхача общества районни организаце кленум хилар В. И. Ленина ваьча дийнахьа денз 100 шу дизара кийчо яра декхараш дувцаши сийлахьча юбилейна лаьрхІа мероприятеш кийчъени. ХІанзале а дувца йиш йолаш да цхьадола дика толамаш.

Цу аьтта 4977 лекци йийцай. Лекциони пропаганда дукха а дукхагІа чуеоап укх шера района предприятеш. Лекцеш еш лекторий раздеиешка, клубашка, культура Дворецашка, квартирашка. Лекцей дукхагІа ена льнай КПСС исторех, Іилман атеизмах, педагогиках, искусствах, тІема - патриотически кхетам баларах лаьа.

Укх шера хьалхарча квартале боах ше баьбаш общественно-политически, медицински, юридически секцеша. Цар хІанийла а кхьа эзар совгІа лекци йийшай, цар кийчъяь, масала, «В. И. Ленин — КПСС-ен Советски паччахьалкхени баьчен уж хьакхеллари», «В. И. Ленина образ кинос гойташ», «Грозне бІаь дийнахьа лаьтта тІом» яхараш санна йола темаш.

Медицинан кийчъяь тхьо совгІа керда лекци.

Хьалкхуа лекторий кадраш а. ХІанзале а хьагучабаьлнаб Ленинска уйла кхайнаш тІехдика пропагандисташ. Уж ба международникаш Чернегубов, Спасов, Гайтамиров, юристаш Сизеван Андрюшенков, школа директор Богатырев, ВЛКСМ райкома болхло Берестовская, пенсионер Бенин, Кхьайбан.

Лекционни пропагандисташ керттера — сиша йола лекцеш дика, дахка идеп йолаш, партийни дерташ болаш хилар. Цулухьа къаьстта уйла тІайохийт оаха методически балха.

1968 шера дукха семинараш кир лектораша — международникашца, юристашца, атеисташца, экономисташца, биологашца, и. кх. дІ.

Укх шера 1-ча квартале хІанзале а семинараш яьй атеисташца, международникашца, тІема-патриотически Іилма-технически тематикаш дувцача лектораша. Дукха за йоацаш общественно-политически тематикаш лаьца дувцача тха атеисташ-лектораш цаш бола [illegible] международника вох. Колесниченко Василий Антоновича консультаце хилар.

«Знание» яхача общества республикански организаце хІанза соакхарчул дукхха а дукхагІа арайІоах. Лектора долча новкъостьхьа ниха материалаш, уж материалеш, карташ, гейтара пособеш дукхагІа яха льнай Москвера.

В. И. Ленина ваьча дийнахьа денз 100 шу дузи чакхьяха хІархІд «Знание» яхача общества районе дикагІа йолча юххьанцарча организацей опыт вІашагІехкарен дІайоарданрен мероприятеш. «Знание» яхача общества Грозхимкомбината юххьанцарча организацe балха опыт хьагул а вІашагІехкай Нохч-ГІалгІай издательства арадаькхача брошюра тІа.

Укх гаргарча хана, «Знание» яхача общества районни организаце правление Президиума ший заседанешка дувцаргда Общества Грозхимкомбината, ГрозНИИ, НАТО, «Чечингстройтранс», № 3 а 52 а йолча школай юххьанцарча организацешка «В. И. Ленин ваьча дийнахьа денз 100 шу дизара гча кийчонах» дола доп.

БоарранагІа лела льнай аудиторешка ешача лекцешта рецензирование елгеж карга лаьрхІа-ти. Масала, февраль—март беттанаш ткъай беррига международникашта лаьцпа (хІаьта уж тха 15 саг ва), цу тІеххьа рецензировани я еш.

Района предприятешка хамашкахьа чакхйоах белгаларча темашех лаьца еш йола «Ленинска» диспутеш, конференцеш, тематически сайренеш, партен революцеш, граждански а Сийлахь-боккхача Дай-мехка а тІемий ветеранашца, производство хьалха мелтаршка вІашагІехетар, устни журналаш, художественни литература кердадарашта и обзораш санна йола, шоай дика хилар хьакьехкаш лекционни пропаганда формаш. Цу тІа а уж мероприятеш чакхйоах производственни предприятешка дьха из Іош къича организацешка а.

Хан-хана аьхьа еш а лаьтташ тІа-тІа дукхагІа хулаш а я [illegible] деношкарен [illegible] чтенеш. ХІана оаха нах бахача квартирашка еш лекцеш, болкхой общежитешка диспутах вІашагІ [illegible]. Брекин-шаре [illegible] боах беш я «Спутник» яха клуб.

КПСС райкоми района юххьанцарча партийни организаци долаш хІана цу лекционни дийнадош, цун обеп, уйлаш, цун тоабарах [illegible] районерча [illegible] къахьегамхочунга кхачийтар.

Н. [illegible],
ВЛКСМ Заводской района [illegible] секретарь.

ДУНЕ ЦХЬАН КІИРАГІА

ШЕРАЦАРА КХЕРАМЕ ЯОВЗАР

Массехь да хьадхагІа ООН Генеральни секретара У Тана Кхерамален Совете дІачуелар Суэцки канала сектаре дуьла гера сонадора хьакъехьа Совето ян рёшени, «ухха хІана ца эшаш пайдана йоацача дьппеж цига беквонга бола тІом латташи» хилар белгалдоаккхаш йола къаьстта доклад.

Белгтала, укх тІехьарча шин кІиргІа дуне хІара денна хІана хилан аьнна теш хул израильски экстремистий оагІонгахьара герза пизаца еча керд-керда провокацеш еш хилара, цу тІа а, Суэцки канала зоне ва ца Іеш, Иорданепарен Сирепарен дов къаостадьча доазон тІа а.

Масала, израильски авиаце 22 апреле вІаьхха дов дир цхьайолча маьршача иорданска гаргадаьна. Иа бахьан долаш — Ваххача наха юкъера боабаь нах, хиша тоьал докхха материальни зе.

Массе а метте бехке еш а израильски военщина агрессивни акцеш, цхьабакъда. Тель-Авиво хІаьта а дІахо делаю гІулакх тІехьарга кхоачаде гІертан йола шин политика. Цу тайпарча политика лерхІар кхетадеш да: израильски кулгалхой са тотдьел ГаргІарча Малхбоаленера гІулакхаш хертІалахарах долча леша ООН-ера йоккхоча йиь державаш Массазара викалаш хІана Нью-Йорке вІашагІоетталуш хилара.

Нью-Йорке вІашагІоеттабалар доккъагІдаккха безам болаш, вІашагІкхетача далъа лоацарий барт агІабе, хетараш вІашка дахкара повкъарле е гІерт хІанз Израиль. Иудухьа уеттаху израильски экстремисташа хІанз, боккъал дар аьлча йоккхийча державай юкъе гІерта цхьаккха гІулакх доацаш дола локальни, «юттигера» махан долаш да, ІарбиЙ-израильски дов яха тезис. Цу цхьан хаина Іарбий паччахьалкхенашта духьала герз пизаца ше делаю шантаж йита дага йолаш яц Тель-Авив.

Цу тайпара да Гаргарча Малхбоаленерз проблемаш политически маькъаша къоастае гІертара Израила луш дола жоп. Герз низ юкъе а боахаш хаддамза провокацеш леларца израильски военщино хьахьокх мехкаш дІалуцнара маІан долаш йола шин политика. ХІара денна эккхам хилара кхерам тІа-тІа дуккагІа совбувлаш латт дунеп цу районера хьал. Иа бахьан долаш оттаь и Кхерамален Совегага ООН Генеральни секретара дхьийта къаьстта доклад — авторо ше ма аллара «миссазарьэр санна йоаца». Суэцки канала сектере дов сопадьча доаноп тІа отта кхерамо хьал шаькха а белгалдаккхар духьа ше юкъеяккхаиза ца ваьна «средство».

БАННИЙНА ВОДА ВИЛЬСОН

Забастовкаш ара йола къахьегамхой боккъонаш вшаеш дола болхлошта духьалара законодательство парламенте тІелла укх аьхки чакхаккха ше дага хилар хьаккхайкалаь английски правительства. «Ший карьера эгара кхерамегІа йолча фазе йоалаш латт правительство», — цу гІулакхий кита мах бир «Дейли мейл» яхача газето, хІанз леш дола къамьал «лейбористски парти клара е йисара хьакъехІа» хилар белгал а доаккхаш.

Вильсона хагаваьцача гІулакхо къахьегамхоипта юкъе чІоаггІа гоамал а лейбористски партена чухьа протест а хьовйир. Законопроектана духьалхьаьнай эггаца йоккхагІа йоал профсоюзаш: транспортни квалифицированни боашачеи болхлой, литейщикий, дуккха кхьараш. ХІара шера хулча Шотландски тред-юнионий конгресса конференце правительствайни планашта чІоаггІа критика еш йола резолюци тІанйисай дуккха а дуккагІа бараш тІехьа а этта. ТрадицегІа лейбористски партн хьалхоазам йолча английски профсоюзаша хІана правительствага дІахойт, нагахьа санна къахьегамхой материальни хьалан бокъонаштен иа тІатІерте, цу тайпарча хьалпашарах ца аргахлар.

Цу хьалашка банкийна наха лаьрхІад премьер-министра Вильсона. Лейбористски парте парламентски группа заседание духаз ха йоацаш ше къамьал деш. Ца, ма дарра аьлча, ультиматум хьалхашка оттайир парламентарешта, нагахьа санна законопроект тІа ца эпаш юте, правительство отставке а яхийта, керда парламентски хоржамаш дергда яхаш кхерам тІа а тессаш.

Вильсона йоазар, шин правительства арадаккха дерзІа бакхоита духьалара законодательство «экономика метта доаттаянза, платежни баланс тоаянза, бахача наха масса хьна бе балх Іалашбанза» да боалаш хиларе хьалхадаькка да. Цхьабакъда, «Дейли экспресс» яхача газето, правительственни планий къайлагІора оагІув хьагуча а йоаккхаш, белгалдоахар, «е забастовкаш кІезигъелга, е кордача кредиташ дог ца деахьлга» дІадийхача «дунеи халкъашта юкъерча банкирий оагІонгахьара тІабеначакиз» из дайта хилар.

«Событеш дІахо дегІа миштударгья? Шийх дунеи халкъашта юкъерча банкирий тешам болийта а гІерташ, английски къахьегамхой тешам баабу шийх лейбористски премьера. 5-ча июне гулъеш я британски тред-юнионий чрезвычайни конгресс (укх 50 шера духьалха). ЙоккхагІа йолча профсоюзашка хетачуйта падийгІача, конгрессо тІаьпаргъяц болхлошта духьалара законопроект. ХІаьта а, законопроект парламенте гІолла чакхъяккха лаьрхІа ва Вильсон, профсоюзашев шеай партена чухьарча оппозицеи протесташ йоЙ а. Специалисташта хетачех, парламенте голосовании еча хана 50 гарита лейборист законопроектана духьалваргва. Цхьабакъда, цар голосашта тІагІолла тІех гІоргьа, хоам бу «Таймс» яхача газето, болхлошта духьалара консервативни парте политика «лейбористски правительства ший хулгаша чакхйоалаш хилараx гІалбаха» болча консерваторий голосаш. Боккъалдар аьлча, специалисташта хет, законопроект чакх ца йоалаш йисаро кхоачаваь ма Іеш, кхьметтел парламента лейбористски фракци ккъалларо а, законопроектана духьала еннача лейбористий тоьал дуккача голосаша а правительство отставке яхарга кхоачаве тарлуш хилар.

Меттахьа доэаш ловзар ва английски премьер - министра хьовзадаьр!

ДЕГІАУХАШ ШОЛЛАГІА ИТТ ШЕРАШ ДОАЛУШ

Азенеи Гаьнарча Малхбоаленмен йолча ОАН-а экономически комиссе (ЭКАДВ), гІулакхий еферо чулоаш 10 эзар совгІа километр дІаьржа, миллиард совгІа саг вахаш йола ІаІальмате йоккха район. ХІанз ЭКАДВ юкъебоагІа 30 мохк. Цушна юкъе а митта Советски Союз а США а.

ЭКАДВ лекхар сенах латт аьлча, из латт, цу района мехкий экономика дегІайоалаяра, царка юкъера экономически бузамаш чІоагІдара, дунеи кхыча районашна деладу экономически гІулакхаш шеддара новкъостал делгах.

Общественноста уйла чІоаггІа тІазаой Сингапуре гулъеннача ЭКАДВ 25-ча сессе. Цушцара хьашт белгалдоалар ООН-а шоай лоІамера къона паччахьалкхенаш «дегІаахара шоллагІа итт шераш» аьнна хьакхайкалаь 70-гІа шераш доалуча хаина сесси гулъениала.

Сессе белгалдоахар, Азен Гаьнарча Малхбоалени дегІауха мехкаш экономически дегІадахкара лакъе белгаларча прогрессага кхаьча хилар. Цуица цхьана, сессеи хьеллаш ЭКАДВ исполнительни секретара У Ньюна белгал ма даккхара, «укх итт шера лакъача толамаша вайна хийттараш сатийсараш ца хилийтарал соьтІа, кхьеланча лакъе уж кхьметтел экономически цхьан боарамагІа дегІадахара вІаххa хиданна даргдоапарашa ма яххара а дап».

Цун бахьан сенах латт аьлча, из латт, ЭКАДВ дуккагІа доал мехкаш хІанз а кхача мехкий монополей доал тІадолаш хиларах. «Малхбузехьарча державаш деи гола зІаминга нара доаца новкъостал, — йоалар делегатех цхьанне, — цар йоаш шоллагІча кулгапа вха дІадоах, цу тІа кхы а дуккагІча боараие а доахаш». Цу гІулакха пайда оц дукха лиггаме йоацача киловзах — «акхий кІеd» валачех. Монополеша шерра шера алсамйоах азиатски мехкашкара шоаш хьайбеш йолча бедала лохача махкаттен шоаш дІаоехкача промышленни продукце лакхача махкаиттен юкъера юкъ. Филиппински викал ладкъаш нар» дуга доахь дунеи рынок кегае» гІерт малхбузехьара державаш. «Мадарра аьлча, цхьаьпа азиатски мехкаш хІалак хилара кхоачадуир гІулакх», аьхш.

Сессе дакъа лоацача дукхачар белгалдоахар, ЭКАДВ район экономически дегІайахара новкъарле яр Вьетнамера американски агресси хилар. Цо кхерам тІатесе ергача Къулба-Малхбоален Азерча машара, новкъарле ю политически гІулакхаш лер тІа доаттадара, чІоаггІа халча оттаду экономически цхьана деладу гІулакхаш.

Советски Союзах лаьца аьлча, цу района мехкашца ше деладу гІулакхаш тІа-тІа дуккагІа шорлуш доагІа, хІаьта сесса дакъа лоацарашa из белгал а даьхар. Масала, сессиа ЭКАДВ-ега тІегла айхха бузамаш леладаь СССР дегІаухача 11 мехкана. «Советски Союз, — аьлар сессе къамаьл даьча СССР делегацена корте латтача А. Е. Нестеренко, — кийча я къона паччахьалкхенаш дегІаухкага сидара тІерваь шоллагІа лоацатам хьалпаш».

Ю. ТЫССОВСКИЙ,
С. ИВАНОВ,
В. ХАРЬКОВ.
(ТАСС).

ИТАЛЕ. «Мосфильма» а Ромэвой йолча итальянски «Дино де Лаурентис фильм» яхача фирма а цхьана дешнаькхой да «Битва при Ватерлоо» яха художествении фильм. Из фильм доаккх советски режиссера Сергей Бондарчука-чуртва а деш.

Керттерча ролашка советски итальянски киноактераш хиша а ва Іеш американски английски артисташ а ба. Массови сценашна дакъа лоацаш хургва 15 эзар саг.

СУРТА ТІА: (аьрдахьаре аьттехьа): кертиа режиссер Сергей Бондарчук, Род Штайгер (фильме Наполеона роль ловзар), Кристофер Пламмер (фильме герцога Веллингтонска роль ловзар).

ТАСС фотохроника.

ЮРТАРЧА КЛУБИЙ ПЕРЕКЛИЧКА

ТІЕХЬАБУСАЧАРЦА ХУРГДАЦ

АтагІа да Алхте-Юрта. Валсар-Керте, Лениньи-Юрта балача кагирхонта, мехкарашта. Юкъе доазув а доацаш вІашагІйоахи цар юртаи, шоай къонача гороце Назрана гаьна яц. Цудухьа шоай юрта концерт, дика кинофильм ца хилча «центре» дІабоах кагий нахи мехкарийи.

Из де йиш яц тха, ТІой-Юртарча наьха: Назрань 15 километр гаьна я, хІаьта цул гаргагІа салаІа дах моттиг а яц. Кху вІалла хІама деше а из «географически» бахьан тоьаргда тхо тхоай юртара культура «кхуврч» чІоагІбе, сакъердамегІа хилийта дехкарийна дага хайта. Цу гІулакха кхы а дуккагІа теркал тІаэзаб тха дукха ха йоацаш йолаиача Ерригсоюзни перекличка. Цо тхо тІахьех кхы а шерагІа юртбоахама къахьегамхошта юкъе политически культурни болх боаржабара, из эргабаьякха тоьбара.

Из де йиш йолаш да тхо. Клуб а йоацаш культура Ша доаркІ тха юртарчех. Укхаза дерттІа болх бе йиш йолаш моттиг я; йоккха зал, фойе, артистешта кийчбала хоза цІа, ие уголок.

ХІанз тха художественни самодеятельноста дакъа доацаш 60 гарига саг ва. Уж ба артистически талантеш йола хьехархой, совхоза болхлой, дешархой. Иль самодеятельни группа е хІинз тха культура ШагІа болх беш. Дехкий да къахьегамхой салоІам дерттІа вІашгІехьбаккхара царна хьалхашка латта декхараш, кхы а бехктокхамегІа да уж хІанз, бІаьстан балхаш дІадоладеннача хана. Сихъенна кхай тІа аха кийчлуш я тха агитбригада. ХІаьта кастта районе хургдолча художественни самодеятельноста хьажарга кийчлуш я хоровой, халхара, вокальни, драматически кружокаш. Царна кулгалдеш, уж къона артисташ Іенабеш, шоай зенеш, гоазал царна дІалуш ба из гІулакх дет тІара дезадения тха художественни самодеятельносте дакъа лоаца хьехархой Хамхоев Борис, Кодзоев Касим, Курказа Маьльхад, Кодзоев ІаІба. ЧІоагІа раьза ба кагирхой хІанз тхона дагадехача цхьан хІамьния. ВІашагІйоали йолалий оаза фотокружок. Цига Іенабала гІерташ дукха ба. Царех дуккагІа бараш сцена тІа шоай гоазал гойташ хургба.

Укх шин шера дукха да оаза тхоай культура ШагІа де ларкІа хІаьнна. 1969 шера апреле перекличка ётте еча хана хьалхарчарех цхьа моттиг ца йоаккхийта дехар дІа [illegible] тхо.

М. КОДЗОЕВ,
Назрановски района ТІой-Юртарча культуре Ціан директор.

ХЬОКХАМЕ БОЛХ БУ

«Фраду [illegible]» [illegible] хатта деза МалгІабикерча цхьоазагІча [illegible] [illegible] отт библиографически обзора. Гучахой да керда художественни литература.

МалагІа книжки [illegible] бакъахье хургар-хьогІ [illegible] кхетадеча шитта новкъостала бовлагІа библиотека болхлой. [illegible] царна шоай книжкаш дешарахь хІараиар. Цун дуккагІа бовш тІабодар малагІа литература да хов. Цудухьа уждава вена саг вІашкха а дега тоэш ва хулаш хІаводаш.

Книжка дийша а дийна библиотеке из хулча [illegible] лаьрхІе къамьал хул библиотека болхлой. Цига гучадоеа дешараита цу книжках хетар, цунна дуккагІа леадеиар а эсалагІа хетар а фуд хов. Цу гІулакхо дикка новкъостал ду [illegible] конференцеш чакхйоахача, книжках лаьца беселаш еш.

Белгалдаккха лоаа библиотека книжка фонд шерра шера йоаккхагІа хулелга. ХІанз В. И. Ленин вах кастта 100 шу дузача хьча [illegible] литература чІоагІа хоатт дешараша. Цудухьа из дуккагІа хулийтига вІашгІехьдамнкхах библиотека болхлоша. Баьчча балхий тІехьарча изданех 55 томе бехьагІча хьаьна 36 томе [illegible] уккха. «Дале я, — аьрх библиотека заведующая Зыкова Светлана Павловнае, — массанага дІахоачан уж. Цудухьа цхьан гул а дуж деш Ленинах дола литература цах, дукхагІча дамьше дешархоша.

Кедла [illegible], брошюра, журнал, газет деша безам бар а библиотеке лоагІа. Царна дешара зал я. [illegible] дуцар, статья, хьыдар. ТІеххa хІеране дийнечох шийна хетар душ».

СацоргІата, хоза кийчъяь а библиотека дешара зал. ДІатудоалашне бІарг тІаотт «Вахар ше сацо хаам хургволыш ва Ленин» яхача книжки выставкана.

Сакъердаме да цу выставкера баьчча вахарах лаьца пуп соратнекий дуцараш, вай васителаша Ленин вуашаш ядаь книжкаш. Революционни баьчча вахари цун сийлахьа гІулакхаши хьаоазийтаи я «Шаьнха а лергаш цун хІи» яха фотомонтаж. Дукха тул цуяно юке къахьегамхой.

Дукха болх ба библиотека болхлоша къахьегамхоита юкъе атеистически знанеш йоаржаяра бер. Хоза кийчъяь «Атеиста уголок» я. Укхзара корадоагІа диканийначча балхах дола литература. Атеистически сийреташка гучбоах шоашта болча пайдана хах дебеш деларaш.

[illegible] безам тІабодаш, сакъердаме хул библиотека болхлоша книжкаш дешарa чакхйоаха тайп - тайпара мероприятеш. Масала хатторийн [illegible] сийреташ, дешара конференцеш, диспуташ, кхьираш. Бакъда, белгалдаккха лоа уж тайпа мероприятеи аахха шоай библиотеке ца уж ца Іеш хилар.

Пхиь передвижка я библиотека. Болхлой къахьегаш болча дІа а ухаш цар бахках мукъа йолча хана царца вІашагІбетталу, хІанах доаш дааргІа мероприятеи чакхбоах.

Дукха дуц В. И. Ленинах лаьца шоллагІча жуходаьгта промысла ихьоалегІчер шоллагІчи бригадоцша й ухаш библиотекий передвижкай заведующоша Сладцова Феиски Бутова Екатеринаей. Художественни, технически литература ди аьнна малхдахттахоша шоашка ваь лохар шІаккха а кхоачаш на деш ІийнабагІ уж. Цу гІулакхо кхы в чІоагІагІа совбоалийт къахьегамхой шнидашцара безам.

ЦаІ да библиотека болхлоша шІаккха а даш ца деш дага лоаттадар. Шоаш книжкаш хоьаррий хьашташ кхоачашдарга хьежжа шара цар шоай сий дерг ца хилара тийпа ба уж. Бакъда, шоайла барт тайпа а вІаши эшар фуд хоаш а бех уж. Из бахьан доархІ библиотека болхлой МалгІабикерча книжкаш дешарaна.

ХІанз культура учреждениеша В. И. Ленина юбилея сейна кхайкаьнча социалистически ялье к аьнна Ерригроссийски хьакарра кийчо еш я МалгІабака № 1 йолча городской библиотека коллектив. Цига а цо дика хьокхамаш гойтаргхилара теша мегаргва.

Т. ИВАНОВ.

МЕЛ МАССА Я ТРАКТОР

ЧЕРВЛЕНСКИ станицерча колхоза кхоалагІа комплексни бригада юрга гаьна йоацаш ул. Цу бригадера механизатор Молодченков Михаил ГуйрІйна балха хьаьна кІезига хи тІехьагІа шиЙ «МТЗ-5» яхача трактора тІа а хайна вейна дІанаьлар. Вайна дІааьккивар аьлча бакъ уаргаш хІана аьлча из дохаш сет хииз ваш бригаде а колхозе а.

Шоана хетаьургІа хІанз сану кхашкара балхош сиклеинача хана мича гІоргла трактора тІа а хайна, аьнна?

Со а ва иштта хеташ. Амма из вахав. ТІаккха цхьа бокъза- «балау» хургбарах Михаил кхай тІара ваьккха тракторац юртарча столове воалл...

Оалаш хезаз сона бала мел сагота хиларах кьаракъо бошабу яхаш. Из дика вІашгІехьдаьннай нов. Молодченков. Ше столове лема гІулакх «къонача» санна дизза кхоачашдаь, саго новкъостал деш шиЙ «товра» юхагІахайнaв ва.

Дог тразттадар. Кертерча улицагІ «товр» чьоаше безам бевача Михаила Іохохкар из ше ма йола Чапаева улицагІа. Укх космически замалахь кураваш е Іа хиа аьттув боаш машин ва трактор. Цунна бехке мичав Михаил. Тракторaш масса ца хилара ше раьза воацалга цо дІа-м хайтадер колхоза правленена. ШоллагІа цу да цо цІенна йолаш йохаь «ДТ-75» яха трактор боахаме пайда ца эаш латта. ХІаьта а трактора тІа мара хоавац пар из. ТІаккха цунца фу сий довккхаргІа юрта юкъе ваьнна из лаьллар аьлча. Цхьабакъда сиха еце а шиЙ башхалоеваш болаш я трактор а. Дикка низ тІабахийта из дІа-аьла хьоваййча цун дІуина гусеницаш, мотора тата сорега юрт соацайоаккхаргья. Из шийна дика кераггІдаьллалрий латоларгІаш Михаила, хІана аьлча трактор ахьан хІамагІ дІагІертар, хІаьта Михал тхьайсар.

Гуйрийна хьаргІеттача юрта лаьар, хІаьта эр бригаде гІалкхьчача трактор кига латтар тигa в еха.

ШоллагІча дийнахьа цу хьаьнье къамаьл хилар са кхоалагІча бригада кулгалхочунца нов. Дучавеца Бригадир дакза вашар аз шийга йок аьнна хеттараш деш. Цо а колхоза партком секретара В. Семенова а цхьаккха Іаинь хьоахадачаар цу гоахтерчеста бехк беш. Цар йоахар: «Цапа хІама де йиш яц, нагахь санна бехк бена кхоаша кхычахьа дІагІоргбе уж. ТІаккха оаха фу дергда, тхо механизатор воацаш дусаргда».

— Ай цу сахьате бригадеба нах вІаштагІетеха е юкъарчи собрание бехке оза йиш яц цу тайпара боахама во деш а шийна хеттар мара ца деш а болча нака? Цул совгІа кхойна юкъера собрании хургьи ахаш дуцнар колхозхоша, е цига из дуэвпагда аьнна хІамa хьовлаиаш кулгалхоша.

Керда 12 тракторист Іоманаьча боахаме Іай. Къона бапе а нарна юкъе-м хургба трактора тІа болх бе чІоагІа безам болаш а хьевдоааш а бола кагийнах. Из аз шийга аьнча кулг лостадир бригадира. Бригадир, кхьбараш а циттаайла болаш хилча бе а боагІийхьогІ белк геттара бехктокхамерча хана боах дІа в кхесса къарахь мала вахача хІанз шоллагІа трактор йохаьча нов. Молодченкова? Фу ар-да-хьогІ хІанз колхоза кулгалхоша.

С. МАЙСИГОВ.

Вьетнама Демократически Республика тахан. Нгеан яха провинция. Вьетнамски халкъа эскара зенитхаш тІехьа позицие.

В. Соболева сурт. ТАСС фотохроника.

ИШТТА ХУЛИЙ ХІАМА ДУА МОТТИГ?

ГУРРА дена сарранца кхаьнко гІолла аннана кІаьддена Цадамка дагахьа автобус сецча дІаэттар сон соцара новкъоста. Автобус хьая говелче хІама дее даха дагадехар тхона. Тхо латтарча гаьна йоацаш Сунжински райпо столови яр. Мецдаларга хьажача из вoрxІ лоам тІехьашта яле а гІоргдолаш дар тхо.

— Вай дІатІадолхе а из-м къайла йолчоа тара я, — аьлар соцарча новкъоста.

— «Са дезе гош хьоабе», ахар санна, хьай хІама дая безам бале волла хьо, цхьа хьеллерг ма ййй из.

Тхона кийттар химмадацар. Столове иЙ йийна яр. ДІатІадолхашна, чудитац шо, аьнна беташ бир олла ара латтача кегийча нахага.

— Чу-м дутар, Бакъда, дукха безаме фусам-м яц ар. Вала ца воалааио хІама юартьяц цу чу, вайна везар ма гІолва...

Тхо шекдевлар.

— Во кийчбу укказа кхача!

—Цун чамана-м мала хьежавр, кІай гамаж йийнаааe а юкъургьяц цу чу. Мича гІоргда-хьогІ, — хоаш латт тхо.

Тхо цига нийсдвина за, нака дерхьийга хІама дуа хе яр. Дукха нах латташ моттиг а Карабулак, цул совгІа мелхдаьттехой, газобензинови завода болхлой ба уххаза.

Тхо дІачудельча готтеча, хІама дучее зала чу цеі саг мара вагІацар. Малх делкьийга этта сийрдача дийнахьа къамрчу санна баьдо яр столове зале. Пенашта лохе гІолла хьенхача цхьевнна бос боацача басаро баьдъерзаьнар зал. Лакхе ленаштен тхоаиан тессаца боацдарe-сийнача варо а шиЙ тайпарча басареица догамаш дийхкаш. КІалхоа цементни кІейленах кІбагаш доахк, бІехк я. Кхахха дІабака кийчбеннача нахка цІагІара кигар боал нов. Дорошвий буфета чу. Цхьанкха востам болцаш, лаьтта аьгача санна негадана да антрацит тІа оттадаь товрараш.

Ма тамаш я-кх аьле хеталу кхаьсаг иштта лостам боцаш кхиар. Буфетеча къамаьлак гучадаьлар мах беча организацешна цо бокхш бу дукха ха хилар. Павкха хал-те цунна ше санна болча болхлой элементарни дешарар.

Хоз. Цхьабигьда, уж тоечисше безам бац Дорошевой, шийна мела хІамаиг хуле.

— ХІаьта-хІаьта, — йоахар буфетчица, — дийтта - пхийтта сахьато яр санна йолча тІуначa помещенне чу когаш тІа лоаттапургьдраЙ со кІезиг-кІезига малараx хІама ца кьаккача.

Хьовчам ба аьнна вот сона вай кьаьмайцара» къамьал.

...Зал, зал кийла. ДІахо, хинча кийчбеча кухне чура чувоаьна в кІаьгІеш юла моттиг. Зала чуpа дар дицдеш да укх чура сурт. Телача штукатурка бос малагІа бе хац. Из эттІаша хьегІадаьннад хІала нускамаш.

ІІахла лор а чулгакаи а хинавай-хьогІ укказа аьнна, столове санітарни минжа хьажар тхо, Цу тІа мосто, апреле лоро С. З. Одоева, санфельдшера Коржонес, юрта Совета депутат Беснева йолаш столови антисанитарни хьаьха тІа хилар белгалдеш дав дукха йоазош да. Уж цІена каьхха тІа даьча дисар, хІаьта вер дІахо а пенах кІусаш дотташ йоаш. Цу тайпара вер тхоай дега тІа йисача санна хеташ арадальар тхо цу столовера хІама а ца дуаш.

А. МАГОМЕДОВ.

МАЙ БЕТТАРА ХАОТТАМ

СССР гидрометеорологически центро беча хоамаИа, Кавказера май бетта юкъера температура 14—16 градус йовхa йолаш хила тарлу (боарамал 1 градус лохагІа). Эгара лохагІа йола температура (бийсашка 3—8 градус йовхал, цхьаццайолча моттигашка лаьттах гІоргьеш, денoшка 18—20 градус йовхал йолаш) хила тарлу хьалхарa итт ди юкъедахача хана; эгара лакхагІа йола температура (бийсашка 10—15 денoшка 23—28 градус йолаш) хила тарлу тІехьарча пхе дийнахьа. Воья юкъеесача хана температура бийсашка 12—17, денoшка 18—23 градус хургья.

14-ча маера дена 25-ча майта кхачалца мордаш кІезигагІа в йолаш ха латта тарлу, воех юкъейесача хана дуккагІча лаьке хуналуш мордаш хургья, кхь-юкъе дохаш делларeда, чІоагІа ца в сьуиьгаш гІоа а сегаш йоачаш дила тарлу. Бетта хулча йоачай дукхал 40—80 мм (боарама гаргга) хургья. Мух хьалхарче пхе дийнахьа малхбузехьара, гІинбухеи - малхбузехьара хьакхаргба, воех юкъейесача хана малхбоалехьара 5—10 метр секунде, цхьаццайолча хонашка секунде 12—14 метр а йолаш.

* * *

Тахан республике гІоллен Грознен гІонаг - дукха мордаш а йолаш йоачан а йолаш ма хила тарлу, малхбоалехьара чІоаггІа, къахбеседи - малхбоалехьара геттара чІоагІа, бийсанна къалбеседамалхбоалехьара гІаьхкьача боарaме мух хьакхаргба. Температура республикe гІолла 23—28, Грозне 25—27 градус, бийсанна республикe гІолла 8—13, Грозне 8—11 градус йовхa йолаш хургья.

30 апреле дена 3 мае кхачачашa дуккагІча аьлье кІезиг-дукха, цигаза аелмо морхаш а йолаш, йоачан а йолаш ха хила тарлу. 30-ча апреле цхьаццайолча моттигашка дохк доллареда, малхбоалехьара лаьгІо, гІаьхкьача боарамага кхоачаш мух хьекхаргба, температура дийнаьль 21—26, бийсанна 6—11 градус йовхал йолаш хургья.

Метеостанци.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ЛадувгІа, хьажа

РАДИО

29 апреле

7.30 — «Грозненский рабочий» «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.30 — Передачай программа. 7.35 — Москва. 8.15 — «Сердало» газета обзор. 8.25 — Хоамаш. 8.35 — Ашарaш. 8.45 — «Тха лоамахошна» яха беседа (гІалгІай меттала). 9.00 — Москва. 16.00 — Передачай программа. 16.05 — «Къона тІехье» (гІалгІай меттала). 16.20 — Концерт. Керда музыкальни йовзош. 16.45 — Керда хоамаш (гІалгІай меттала). 17.00 — «БІаьстан деза ди» яха передача (нохчий меттала). 17.30 — «Вай индустриальни мохк» (эрсий меттала). 17.45 — Вай моттагІий кхьоалагІа. Май маршалаш. 18.00 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.15 — Ашарaш. 18.25 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.40 — Москва.

30 апреле

7.30 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.30 — Передачай программа. 7.35 — Москва. 8.15 — Ленинан некъ» газета обзор. 8.25 — Хоамаш. 8.35 — Вай моттагІий маршалаш. 8.45 — «Къона тІехье» (эрсий меттала). 9.00 — Москва. 16.00 — «БІаьстан, машара, къахьегама деза ди» яха музыкальни композици. 16.45 — Керда хоамаш (гІалгІай меттала). 17.00 — «Къонах» (нохчий меттала). 17.30 — «ЦхьоалагІа май» (гІалгІай меттала). 18.00 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.10 — «Вай индустриальни мохк» (нохчий меттала). 18.25 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.40 — Москва. 19.30 — [illegible] Іа майе алелета тІа гІолла тІа бох (эрсий меттала). 20.00 — Малеш, эшарaш, халхараш. 20.40 — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

29 апреле

17.55 — Передачай программа. 18.00 — «Майски волен». Берий бешара трансляци. 18.30 — Сийлахь-доккхача юбилейна наьхье долхаш. Ленин вайца ва. ШоллагІа передача. 18.50 — Английски метта урок. 19.15 — Майна хьалхара вахте. Механизаторах йола киноочерк. Касумова (нохчий меттала). 19.25 — Телевизионни кердадараш (нохчий, эрсий меттала). 19.50 — Жа леладерий бІаьстенара йоаклонаш. 20.10 — Шоана, бераш. 20.20 — Коммунистски хьалхе латт. Парте Грозненски района секретара Сухарукова выступлени. 20.30 — Вай ораз воай бе да. Мехкарий слетех йола репортаж. 20.40 — Дунеи халкъашта юкъера обозрени. 20.50 — Передачай программа. 20.55 — «Деррига а цкъа ва. зар» да яха художественни фильм.

30 апреле

18.00 — Даьмаргашта. «СССР-е социализм хьалхаро» яха фильм (нохчий меттала доаккх). 18.30 — Дика уйла йола саг. Трактористах Исраилович йола репортаж. 18.40 — Телевизионни кердадараш. 18.50 — Хоамаш. 19.00 — «Теремок» (гІалгІай меттала доаккх). 19.30 — Документальни фильм. 20.00 — Даьмыьлаг хиндаа май! Деззача ден передача. Концерт. 22.10 — Передачай программа. 22.15 — «Къонах эфире я». «Къонахи проспект». Деззача ден программа.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гІа этаж). Телефонаш: редактора—3-44-00; редактора зам.—3-20-11; белхатенна секретара—3-34-23; партийни вахарех, культурех, промышленностех отделий—3-47-30; юрта боахамех отделий—3-42-23.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-00; зам. редактора—3-20-11; ответственного секретаря — 3-34-23; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-47-30; отдела сельского хозяйства и писем — 3-42-23.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революции проспект, 7/34.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/34.

СФ05103. Заказ № 2101.